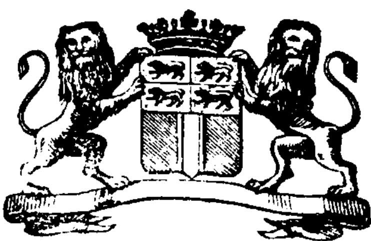
Nº. 250. **Aº. 1859.**

DONDERDAG 20 OCTOBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer 0.20
Andere Advertentien per regel 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 18 October.

Alvorens Edinburg te verlaten heeft de Koningin den heer Melville, lord provoost of eersten burgemeester dier hoofdstad, tot ridder benoemd.

— De vrienden van lord Brougham, die zich gevleid hadden dat zijne benoeming tot kanselier der Universiteit van Edinburg zonder tegenstand door zou gaan, zien zich hierin bedrogen, naardien zich eene vrij sterke partij opdoet om den hertog van Buccleuch die hooge akademische waardigheid op te dragen.

— Sir G. Cornwall Lewis, de secretaris van Staat voor binnenlandsche zaken, heeft het tot hem gerigt verzoek ingewilligd tot begraving van het stoffelijk overschot van den heer R. Stephenson in de abdij van Westminster. Ook de deken en het kapittel hebben hunne toestemming verleend en de ter aarde bestelling is nu op aanstaanden vrijdag bepaald.

— De Morning Post wijdt heden andermaal een artikel aan de geruchten wegens een te houden Congres, nadat het vredesverdrag te Zurich is gesloten. Tot heden toe, zoo blijft dat blad beweren, is nog volstrekt niets tot zamenstelling eener zoodanige bijeenkomst gedaan en blijft het altijd de vraag of de ontwerpers van het plan de vereeniging der vijf groote Mogendheden voorstellen, of die der Mogendheden welke het Weener verdrag hebben gesloten, of wel die der vroeger genoemde elf Mogendheden. Als dat punt geregeld zal zijn blijft er nog te beslissen op welke grondslagen het Congres moet onderhandelen, en voor zoo veel Engeland aangaat is er stellig verklaard dat het geen deel aan beraadslagingen nemen zal die tot mogelijk resultaat zouden kunnen hebben den vrijen wil en de vrije handeling van een onafhankelijk volk te kluisteren. Zoodra het voorstel tot het houden van een Congres rondborstig gedaan zal zijn, zal men het kunnen beoordeelen, tot dien tijd toe blijft alles gissing.

Wat Centraal-Italië betreft, als daadzaak moet aangenomen worden dat Toskane, Modena en Parma hunne vroegere Souvereinen op geenerlei voorwaarde schijnen terug te nemen. Minstens moet men die Staten veroorloven de Vorsten die hen vrijwillig aan zich zelve overgelaten hebben de gevolgen hunner aftreding te doen dragen. Het beteekent niets te zeggen dat de herstelling der Hertogen eene voorwaarde des vredes van Villafranca uitmaakt. Hebben de twee Keizers goedgevonden op onuitvoerlijke voorwaarden vrede te maken, na overweging moet men die voorwaarden laten varen. Als de vrede gesloten is blijft alleen de vraag te beslissen of de oorlog hervat moet worden.

Gewis zal er geen oorlog tusschen Frankrijk en Oostenrijk ontstaan, want Frankrijk heeft zulks verklaard, en van Oostenrijks zijde kan men dit even min verwachten, want de terugkeering der Hertogen was geene voorwaarde *sine qua non* des vredes, maar wel van hervormingen in Venetië. De hoofdinhoud der vredesvoorwaarden, in zooverre men die kent, zijn de afstand van Lombardije en het behoud van Venetië door Oostenrijk. Al het overige zijn slechts bijzaken der preliminairen. Derhalve hebben de Hertogdommen het regt nieuwe Souvereinen, in de plaats der afgetredenen, te benoemen, zonder Frankrijks of Oostenrijks toestemming te vragen. Echter zou het van hunnen kant beleefd zijn Frankrijk te raadplegen en deszelfs meening eerbiedig te vernemen, aangezien die Hertogdommen zonder Frankrijk niet in de gelegenheid zouden zijn een zoodanig vraagstuk te opperen. Ware Frankrijks meening nogtans de Italiaansche vrijheid niet gunstig, dan zouden zij niet verpligt zijn die te volgen. Het is overigens slechts zijdelings dat Frankrijk dienst aan de Hertogdommen en de Romagna bewezen heeft. Zijn oorspronkelijk doel was Piemont tegen Oostenrijk bij te staan, zijn later doel de Italiaansche vrijheid aan het geheele Schiereiland te hergeven. De afdanking der drie Souvereinen was een bijkomend toeval. Door in de ontstane vacatures te willen voorzien kan de bevolking niet van het maken eener omwenteling beschuldigd worden.

Weldra zal het blijken in hoe verre de Regeringen die zich thans met de regeling der zaak bezig houden in deze zienswijze deelen. Intusschen doet de Morning Post opmerken hoe de openbare aandacht voornamelijk op Frankrijk en Oostenrijk schijnt gevestigd, en zich weinig over Sardinië bekommert, hetwelk nogtans in dit beslissend oogenblik zijner geschiedenis de aandacht zoo zeer verdient, dewijl het zoo veel als eenig ander Rijk voor de zaak der Italiaansche vrijheid gedaan heeft.

„Toen, zoo eindigt het artikel, het Italiaansche vraagstuk, volgens den natuurlijken loop der gebeurtenissen, voor de beslissing rijp was; toen het *statu quo* niet langer was vol te houden en het volk van begeerte brandde om het juk van het lijden dat het zoo lang gedrukt had af te schudden, was het naar Sardinië dat geheel Italië de blikken rigtte en het als den heraut en kampvechter der vrijheid aanmerkte. Het is Victor Emmanuel dien thans het bevrijde volk, na den worstelstrijd, tot zijnen Koning uitroept, en het is de pligt van ieder vrij Land dit edel verlangen aan te moedigen en te ondersteunen. Wij staan op het punt der ontknooping, en de stem van Europa moet zich tegen elke poging verheffen om banden te herstellen welke de vrije bevolking van Centraal Italië thans zoo moedig verbroken heeft."

— Uit parlementaire stukken blijkt dat het getal bekend geworden schipbreuken gedurende het vorige jaar 1170 bedragen heeft, waaronder die van 869 schepen welke daarbij geheel verloren gingen, en dat 340 menschen door deze schipbreuken zijn omgekomen. In de zeven jaren 1852 tot 1858 telde men 7441 schipbreuken, waaronder die van 6076 totaal verongelukte schepen, en 5020 menschen welke het leven daarbij verloren.

— Ten opzigte van den staat der zaken in China wordt den 24 augustus uit Hong Kong hoofdzakelijk het volgende vermeld:

De onzekere toestand, die noch vrede noch oorlog is, bleef het vertrouwen schokken en eene sombere stemming te weeg brengen. De Engelsche schepen lagen nog in de nabijheid van Shanghaï, terwijl de enkele die na het gevecht van Takou op de Peïho achtergelaten waren van daar weggegaan schenen te zijn. Het gerucht wilde dat de uit Cochin China terugkeerende Fransche schepen in gemeenschap met de Engelsche ageren zouden en dat, terstond na hunne aankomst, de forten van Takou aangetast zouden worden. Anderen geloofden echter dat het jaargetijde daarvoor te ver zou verloopen zijn en dat, alvorens men nadere bepaalde instructien uit Europa had, niets zou worden verrigt.

Terwijl de Noord-Amerikaansche gezant, de heer Ward, door Chinezen geëscorteerd, den 24sten te Peking was aangekomen, onder allerlei kleine voorzorgen, voor den vertegenwoordiger eener groote Natie vernederende, en de Russische graaf Mouravieff gouverneur van Oostelijk Siberië, met eenige schepen te Pehtang was, om zich met den Russischen minister te Peking in verband te stellen, die op zeer goeden voet met de Chinezen scheen te staan, bleven de Engelsche en Fransche Gezanten te Shanghaï en hielden geenerlei verkeer met de Chinesche beambten. Dit was echter het geval niet met de Consuls, die vrije gemeenschap met de autoriteiten des Lands hadden, welke alles aanwendden om met de vreemdelingen op goeden voet te blijven. De door de Chinezen behaalde overwinning heeft in dit opzigt de gevreesde slechte uitwerking niet gehad.

Een te Shanghaï uitgebarsten oproer, ten gevolge der vermeende pressing van Chinezen, om een Fransch schip te Woosung te laden, was grootendeels bedaard. Het gepeupel zou, bij die gelegenheid, het Fransch consulaatsgebouw gewis hebben aangetast, wanneer de autoriteiten zulks niet belet hadden. Verscheiden Europeanen waren aangevallen en tot de Fransche zending behoorende gebouwen vernield. De vreemdelingen mogten hunne wijken niet verlaten, maar men hoopte toch dat alles zonder botsing zou afloopen. De Koelies die nog aan boord van de Gertrude waren had men ontslagen. Het lijdt geen twijfel of zij waren alle van Ningpo afkomstig en het strengste onderzoek heeft niet kunnen bewijzen dat geene buitenlanders deel aan hunne voorgewende gedwongen opligting genomen hebben, zoo als onderanderen Woo. de intendant van Souchow, in eene door hem uitgevaardigde proclamatie hen daarvan beschuldigt. ofschoon hij tevens de Chinesche ingezetenen berispt dat zij den afloop van zijn onderzoek en zijne uitspraak niet rustig hebben afgewacht. In diezelfde proclamatie zegt hij alle redenen te hebben om de verklaring der Noord-Amerikaansche. Engelsche en Fransche Consuls te gelooven, dat het bedriegelijk ontvoeren van koelies althans niet door tot hunne Natien behoorende personen geschied is.

De Engelsche ambassadeur Bruce heeft, ter zake van dit voorgevallene, een aan hem door de Engelsche kamer van koophandel te Shanghaï gerigt schrijven den 4 augustus beantwoord. Met die kamer was hij van oordeel dat de goede naam en de veiligheid der vreemdelingen, alsmede wat men den Chinezen verschuldigd is, een naauwlettend onderzoek en eene gestrenge straf van elken Europeaan eischten, die zich aan opligting van menschen, zoo als de aanklagt luidde, mogt hebben schuldig gemaakt. Zonder nu te willen beslissen of die aanklagt gegrond is geweest, of alleen door kwalijk gezinden uitgestrooid, om haat te verwekken en zich de verwarring ten nutte te maken, neemt hij deze gelegenheid waar om zijne overtuiging uit te spreken dat vreemdelingen, zonder zichzelven en anderen aan groote gevaren bloot te stellen, zich niet met den handel in koelies kunnen inlaten, althans zonder de vergunning der binnenlandsche autoriteiten daartoe verworven en een goed stelsel van toezigt ingevoerd te hebben. Zoo lang men toch voort zal gaan aan Chinesche agenten eene vaste som voor elken ingescheepten koelie te betalen, zal de hebzucht of de flaauwheid der Chinesche Regering tot misbruiken van allerlei aard aanleiding geven, zullen die handelingen, te regt of ten onregte, aan de bij dien handel belanghebbende vreemdelingen worden verweten, zullen troebelen ontstaan, waardoor onschuldigen lijden en zal de goede verstandhouding met vreedzame en nijvere Chinezen, welke men moet trachten te begunstigen, plaats voor door dien handel te weeg gebragte vijandigheid en haat maken.

PARIJS den 18 October.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Het eerste tractaat (onze dagbladen noemen het een instrument) van den vrede is, zoo als ik u voorspelde, gisteren geteekend. Morgen verwacht men in den Moniteur, na de nota welke het blad heden mededeelt, en die u door den telegraaf zal zijn overgebragt, eene andere nota behelzende dat het tractaat tusschen Frankrijk en Sardinië is geteekend; eindelijk zal binnen eenige dagen eene algemeene acte door de drie Mogendheden gezamenlijk worden geteekend.

In het eerst was men te Parijs verwonderd toen men zag dat het tractaat alleen tusschen Frankrijk en Oostenrijk was geteekend en men ging de toch zoo hoogst natuurlijke verklaring zeer verre zoeken. Oostenrijk heeft alleen met Frankrijk onderhandeld; Frankrijk heeft vervolgens met Sardinië onderhandeld. Een derde document is er noodig om den afstand van Lombardije en de finantiële aangelegenheid tusschen de drie Staten onderling te regelen.

Le Pays deelt heden avond eene nota mede, van het ministerie van buitenlandsche zaken afkomstig, waarbij bevestigd wordt dat de drie Mogendheden het omtrent alle voorwaarden eens zijn. Dientengevolge kan de teekening der beide andere tractaten niet lang uitblijven.

Zoo is er ook nog eene andere questie die hare oplossing heeft gekregen. Marokko heeft aan Spanje doen antwoorden dat het bereid was om de gevraagde voldoening te geven. De toebereidselen van Spanje zullen dus om niet zijn gemaakt en de oude krijgshaftige geest van dat volk zal nutteloos zijn wakker geroepen. Ziehier omtrent deze zaak eene bijzonderheid, die niet zonder gewigt is.

Bij den aanvang van het geschil tusschen Marokko en Spanje deed de Keizer, door bemiddeling van den heer Adolphe Barrot, de Spaansche Regering de verzekering geven dat zij op de ondersteuning van Frankrijk rekenen kon voor het geval dat Engeland Marokko in bescherming nam. De Keizer heeft zelfs in de verte de herovering van Gibraltar aan Spanje voorgespiegeld. Heden zijn de kansen gekeerd en Keizer Napoleon schijnt voor het oogenblik nog niet gereed om de worsteling met Engeland ten einde toe door te voeren. De vrede tusschen Spanje en Marokko komt dus tot stand.

De generaal Dabormida bevindt zich nog te Parijs. Hij vertrekt morgen naar Londen. De deputatiën uit Modena en Parma zullen Parijs heden avond verlaten.

De Keizer is lijdende; hij gaat gebukt onder eene soort van physieke afmatting, het gevolg van intellectuële overspanning. De baden van Saint-Sauveur, in plaats van zijn gestel te verbeteren, hebben niets uitgewerkt.

Op het oogenblik dat ik dezen wil besluiten wordt mij verzekerd dat, volgens een aantal geruchten te Parijs in omloop, de teekening der uit het vredestractaat voortvloeiende overeenkomsten een aantal moeijelijkheden zou ontmoeten, voornamelijk ten gevolge van de spanning die in Italië heerscht. Ik zou evenwel niet durven verzekeren of die geruchten geloof verdienen.

— Naar luid van tijdingen uit Rome van den 15 dezer heeft de Hertog de Grammont te Castel-Gandolfo bereids herhaalde malen conferentiën met den Paus gehouden en zouden deze door nog meerdere gevolgd worden. Men verwachtte dat de H. Vader, in overeenstemming met Frankrijk, een manifest aan de bewoners van Romagna rigten zou, en beschouwde dat als een uitvloeisel der conferentiën van den Hertog met Z. H.

— Berigten uit Napels van den 15 dezer melden, dat het leger op de grenzen steeds versterkt wordt en reeds 30,000 man zal tellen. De voorhoede bevindt zich aan de Fronto onder bevel van den generaal Pianelli; de reserve bevindt zich te San Germano en staat onder aanvoering van den generaal Viale. De Koning van Napels zou voornemens zijn zich met zijn geheele militaire huis bij het leger te voegen. De geheele krijgsmagt des Rijks wordt achtereenvolgend op voet van oorlog gebragt.

KEULEN den 18 October.

De Prinses van Pruissen kwam gisteren avond uit Baden Baden te Coblenz terug en denkt daar eenigen tijd te blijven.

— De waterstand op den Rijn in de nabijheid van Coblentz is weder zoo laag, dat de scheepvaart daardoor wordt belemmerd en verscheiden vaartuigen schade hebben bekomen.

— De Graaf Brassier de St. Simon, Pruissisch gezant te Turijn, is te Berlijn aangekomen, vermoedelijk om in eigen persoon ophelderingen wegens den

Kunstnieuws.

ROTTERDAMSCHE SCHOUWBURG.

Met bijzondere belangstelling, wij erkennen het gaarne, werd ditmaal de eerste voorstelling in het saisoen door ons te gemoet gezien. De vereenigde tooneelisten, onder directie van den heer J. E. de Vries, door eene beslissing van den Amsterdamschen Gemeenteraad, die velen heeft verwonderd en leed gedaan, van de gelegenheid verstoken om langer in den Stads-Schouwburg aldaar op te treden, hebben tegenover deze voor den heer de Vries schijnbaar onoverkomelijke ramp, eene zoo moedige en waardige houding aangenomen, dat hun daardoor alleen reeds de sympathie van een goed deel der Amsterdamsche burgerij was verzekerd. De heer de Vries heeft het eenige gedaan, wat hij in die omstandigheden kon doen, — hij is van de beslissing van den Raad in appèl gekomen bij het publiek. Maar dat hij het heeft kunnen doen, — zonder zijne persoonlijke verdienste in 't minst te willen miskennen, meenen wij het toch voornamelijk te moeten danken aan de gelukkige omstandigheden, 1° dat er genoegzame geest van aansluiting en zamenwerking werd gevonden onder een gedeelte van zijn personeel om zich te vereenigen tot een gezelschap, dat, zoo het al niet talrijk mogt zijn, met moed en goeden wil over groote bezwaren hoopte te zullen zegevieren; 2° dat zich onder hen kunstenaars bevonden, die door aanleg, talent en studie geacht mogten worden een kern te zijn — wij zouden schier zeggen de thans eenig denkbare kern — van een *goed* gezelschap Nederlandsche tooneelisten.

In verband met den waarlijk niet bemoedigenden toestand van het Nederlandsch tooneel, met zoo veel wat ons reeds begon te doen wanhopen aan de opheffing der vaderlandsche tooneelspeelkunst uit het erbarmelijke verval, waarin zij geraakt is door den wedijver, die er tusschen de acteurs en het publiek schijnt te bestaan om alle traditiën uit een beter verleden te dooden, alle natuur, gezond verstand, smaak, waarheid, fijnheid van gevoel, in één woord alle *ware kunst* van het tooneel te bannen en er den gruwelijksten wansmaak, de speculatie op de minst edele eigenschappen van het volkskarakter ten troon te verheffen, — in verband daarmede zou er a priori en in het afgetrokkene veel en lang zijn te redeneren over het goede dat voor het Nederlandsche tooneel kan voortkomen uit het kwade dat den heer de Vries heeft getroffen. Liever bepalen wij ons ter dezer plaatse bij het constateren der feiten en, wij zeggen het met voldoening en met eene heimelijke hoop in het gemoed, waaraan wij nog naauwelijks voedsel durven geven, die feiten zijn van verblijdenden aard.

De vereenigde tooneelisten hebben bij gelegenheid van de Amsterdamsche kermis de eerste blijken gegeven van hun bestaan, van hetgeen zij vermogten en wilden, van de rigting, waarin zij voornemens waren zich te bewegen. Die rigting — het zou ons niet moeijelijk vallen te bewijzen dat zij, onder de omstandigheden waarin het gezelschap geplaatst en bij de elementen waaruit het zamengesteld was, de eenige kon zijn die kans aanbood op wel slagen, zonder dat daarbij de waardigheid der leden op het spel werd gezet, — die rigting was eene ernstige. Men zal, hopen wij, dat woord: *ernstig* hier niet misverstaan. Of zouden wij er aan moeten herinneren hoe op het tooneel het schoonste, verhevenste, treffendste treurspel kan worden opgevoerd, zonder dat er het minste spoor van ernst is te ontdekken in de opvatting en in de uitvoering van hen die de rollen vervullen? En omgekeerd: hoe opvatting en uitvoering beide bij het vertoonen van een blijspel van Molière, ja van een kluchtspel, getuigen kunnen van hoogen ernst bij den kunstenaar? Met andere woorden: zouden wij van nieuws aan moeten bewijzen dat het verhevenste treurspel zoowel als de vrolijkste vaudeville hun karakter en daarmede alle waarde verliezen, zoodra zij, die het moeten vertolken, wars van alle ernstige opvatting, aan alle andere eischen en belangen denken en hulde brengen, behalve aan de eischen en regten der kunst?

Dan, keeren wij tot de vereenigde tooneelisten en hun eerste optreden tijdens de jongste Amsterdamsche kermis terug. De proef werd genomen in het lokaal der vroegere Fransche Variétés en zij slaagde uitmuntend. De zaal was vol en bleef vol, ook de volgende avonden, ofschoon het répertoire van het gezelschap uit den aard der zaak beperkt was. Daarbij was het publiek zoodanig zamengesteld dat zijn bijval voor de moedige kunstenaars dubbele waarde had, vooreerst als bemoedigend voor de toekomst, vervolgens als bewijs dat het des noods te doen is zonder den luidruchtigen en dubbelzinnigen bijval van een gedeelte van het gewone publiek op evenzeer dubbelzinnige pogingen om zich een applaus *quand même* te verwerven.

De aanvankelijk goede uitslag schijnt den heer J. E. de Vries en den bekenden eigenaar der zaal Frascati, den heer Stumpff, moed te hebben geschonken. — den laatste om zijn lokaal ook tot schouwburg in te rigten, den eerste om daarin met zijn gezelschap geregeld voorstellingen te geven. De naaste toekomst der vereenigde tooneelisten schijnt dus gewaarborgd; het verdere zal afhangen én van de wijze waarop zij de aangevangen taak voortzetten, èn van de ondersteuning, die zij daarbij ondervinden van de zijde van het Amsterdamsche publiek.

Intusschen werd ook het Rotterdamsche publiek in de gelegenheid gesteld om te oordeelen over het streven der vereenigde tooneelisten en de heer de Vries, die, om hetgeen reeds gebeurd is, belangstelling bij onze stadgenooten mogt verwachten, heeft thans, na de voorstelling van jl. zaturdag avond, het regt om te vragen of hunne ondersteuning hem, die, verstoken van elke subsidie, op geene andere krachten kan bouwen dan op zijn bijval uit de goedkeuring van het publiek moet putten, zal worden geschonken.

Zoo wij ons durfden vermeten uit naam van de schouwburgbezoekers te spreken, wij zouden hem gaarne een bevredigend antwoord doen hooren. In de hoop echter dat ons gevoelen weêrklank zal vinden bij velen, willen wij trachten ons gunstig oordeel over deze eerste voorstelling te staven. Wij zullen daarbij openhartig spreken ook van hetgeen er onzes inziens aan ontbrak, ten einde zoo mogelijk iets bij te dragen zoowel ter volmaking, uit het zuivere oogpunt der kunst gezien, van het goede, als tot het bevestigen en vermeerderen van den bijval dien het talrijk opgekomen publiek jl. zaturdag avond heeft aan den dag heeft gelegd.

Het programma bestond uit: *De Huistiran*, tooneelspel in vijf bedrijven, naar het Hoogduitsch van J. von Plötz, en *De Verstrooidheden van Mijnheer*, blijspel met zang, naar het Fransch. *De Huistiran* is een stuk, waarvan de intrigue al zeer onbeteekenend is. De bankier Hartman, overigens een regtschapen man, stipt in de vervulling zijner maatschappelijke pligten en in den grond niet ontbloot van gevoel of van hartelijke liefde voor de zijnen, is echter, ten gevolge van een volslagen gebrek aan heerschappij over zijne drift en zijn slecht humeur, een onuitstaanbare tiran voor de zijnen, en vernietigt daardoor tot zelfs het laatste spoor van huiselijk geluk, waartoe bij overigens al de bouwstoffen om zich heen heeft. Eene verstandige, liefdevolle echtgenoot, wier eenige fout zwakheid is tegenover zijne onberedeneerde drift; een

staat der zaken in Italië te geven. Gedurende zijne **afwezigheid** fungeert de baron Carl von Bunsen, **zoon** des beroemden Staatsmans van dien naam, als zaakgelastigde.

— Tot bescherming der Pruissische scheepvaart- en handelsbelangen gedurende de Spaansche expeditie, zal de Regering van Pruissen het oorlogschip Gefion op de Marokkaansche kust doen stationeren.

Het Schillercommitté te Berlijn ondervindt van alle kanten de meeste medewerking om het eeuwfeest diens dichters waardiglijk te vieren. Van de zijde der Staatsministers heeft het de toezegging dat zij de onderneming gaarne zullen bevorderen, en ook de generaal intendant des Koninklijken schouwburgs wil aan de wenschen van het committé zoo veel in hem is voldoen.

— In den loop des vorigen jaars hebben 9822 landverhuizers de Pruissische Monarchie verlaten, waaronder alleen uit Pommeren 2797 personen, 1512 van welke naar Amerika en 633 naar Afrika gingen.

— Keizer Alexander is, volgens te Petersburg ontvangen depêche, den 8 dezer van Elizabethgrad naar Nicolajew gereisd en den 9 dezer te Odessa aangekomen. Op laatstgenoemden dag reisden Prins Alexander van Hessen en Vorst Gortschakoff naar Warschau, om Z. M. daar op te wachten.

— Nadat de Keizer van Oostenrijk zaturdag van Ischl te Schönbrunn was wedergekeerd, ontving hij den onlangs tot bevelhebber over een legerkorps benoemden luitenant-veldmaarschalk Prins Alexander van Hessen, zwager des Keizers van Rusland, die uit Petersburg te Weenen was aangekomen, om daar eenige dagen te blijven, en nog dien zelfden avond een bezoek van den president minister Graaf Rechberg ontving. Keizer Frans Joseph zou zich den 18 of 19 dezer naar de Russische grenzen begeven, om Keizer Alexander op een bepaald punt (volgens latere depêche te Myslowitz) op diens reis naar Breslau te ontmoeten. De zending des Aartshertogs Albrecht zou ten doel hebben te Warschau deze ontmoeting voor te bereiden.

Per Telegraaf.

LONDEN den 19 October.

Volgens de Morning Post zal te Zurich een drievoudig verdrag gesloten worden.

De Daily News beweert heden, dat er hinderpalen bestaan tegen het houden van een Congres en dat Rusland en Pruissen hun besluit daaromtrent nog niet kenbaar gemaakt hebben.

Volgens alhier ontvangen telegrafisch berigt uit Konstantinopel van gisteren is Ali-pacha door Mehemet vervangen en zal Kupresli-fuad ook aftreden.

De Dovercastle is van Melbourne te Plymouth gearriveerd.

Tweede depêche.

Prins Napoleon heeft de Great Eastern bezigtigd en is heden van Liverpool te Manchester aangekomen, waar hij onderscheidene katoenspinnerijen en andere fabrieken bezigtigt.

PARIJS den 19 October.

Volgens berigten uit Konstantinopel zal de doodstraf worden uitgesproken tegen de eerste der drie cathegoriën van beschuldigden wegens de aldaar gesmeede zamenzwering, maar zullen zij gratie van de doodstraf van den Sultan bekomen.

Slotkoers 3 pct. Fransche fondsen 69.70.

(*Tweede depêche.*)

De Keizer moet hebben geweigerd de deputatie uit Bologne audientie te verleenen.

De Chinesche expeditie is in den Ministerraad besproken. Men zegt dat, nog voor het einde des jaars, 18000 man naar China zullen worden gezonden.

MARSEILLE den 19 October.

Volgens berigten uit Konstantinopel van den 12 dezer hebben de vreemde gezanten de geheele week lang conferentiën gehouden. Zij zijn het onderling volkomen eens.

De vertegenwoordigers der Mogendheden die aan het Congres te Parijs hebben deel genomen, hebben eene gelijkluidende nota aan de Porte doen toekomen, waarin gewezen wordt op de noodzakelijkheid eener spoedige invoering der beloofde hervormingen, vooral ten opzigte van het finantie-stelsel. Ten slotte wordt in deze nota gezegd dat Europa, wanneer deze raad niet wordt in acht genomen, zal beraadslagen over middelen om zijne verlangens te doen eerbiedigen.

Hussein-pacha, een van de hoofden der zamenzwering, heeft in een nieuw verhoor, met hoogmoedige onverschilligheid op de hem gedane vragen geantwoord en op het bestaan van een ander complot gezinspeeld.

Men beschouwt eene ministeriële crisis als aanstaande.

In Bosnië en omliggende streken heerscht veel agitatie.

ZURICH den 19 October.

Gisteren hebben de Gevolmagtigden van Oostenrijk en Frankrijk wederom eene conferentie gehouden.

Binnen drie weken zal de uitwisseling der ratificatiën van het gesloten vredes-tractaat alhier plaats hebben.

PARMA den 19 October.

De Gemeenteraad heeft beraadslaagd over het sloopen der zuil, waarop het hoofd van den zoo jammerlijk vermoorden kolonel Anviti geplaatst is geweest.

De justitie blijft met kracht te werk gaan. Verscheiden nieuwe arrestatien hebben plaats gehad.

MADRID den 18 October.

De discussien over de begrooting worden door de Cortes voortgezet. Binnen kort verwacht men antwoord van Marokko betreffende de verlangde waarborgen voor de toekomst. De oorlogstoebereidselen worden nog steeds voortgezet.

LONDEN den 19 October.

KOFFIJ stil. — SUIKER, THEE en RIJST vaster. — SALPETER stil. — PEPER en PIMENT onveranderd. — OLIEN. Raap- 36/, Lijn- 28/. — IJZER 52/. — TALK 59/9, op levering 60. — GRANEN vast met weinig omzet.

LIVERPOOL den 19 October.

KATOEN. Heden werden afgedaan 8000 b.

ANTWERPEN den 19 October.

KOFFIJ en SUIKER prijshoudend. — GRANEN. Witte Tarwe *f* 11 en roode *f* 11⅜. Rogge *f* 7¼.

BERLIJN den 19 October.

ROGGE. Per Oct. 43, per Voorjaar 42⅝ th. — RAAPOLIE per Oct. 10[illegible], April/Mei 11⅛ th.

MADRID den 18 October.

Spanje 1¾ pc. 34.10; dito 3 pc. 43.30.

PARIJS den 19 October.

Frankrijk 3 pc. 69.70; dito 4½ pc. 95.50. Cred. Mob. 783. Spanje 1¾ pc. 33¾; dito binnenl. 3 pc. 43½.

LONDEN den 19 October.

De 3 pc. Geconsolid. 96⅜. Rusland 5 pc. 110; dito 4½ pc. 99¾. Spanje 1¾ pc. 34⅛; dito Buitenl. 3 pc. 46¼; dito Amort. 11½. Portugal 3 pc. 46½. Mexico 3 pc. 22⅝. Peru 4½ pc., 91¾; dito Eng. 70¾. Venezuela 4½ pc. 27½ a 28, 28 a ¾; dito Uitg. 14¼ a ¾. Holland 4 pc. 99¾. Illinois Shares 63 a 64; dito Bonds 7 pc. 76 a 78.

WEENEN den 19 October.

Nationale Metalliek 5 pc. 77.50. Metalliek 5 pc. 71.50. Wissel Londen *f* 120.75.

FRANKFORT den 19 October.

Metalliek 5 pc. 56; dito Nationale 5 pc. 61½. Spanje 1¾ pc. 33⅜; dito 3 pc. 42⅝.

ANTWERPEN den 19 October.

Spanje 1¾ pc. 33⅛; dito Binnenl. 3 pc. 43¼. Metall. 5 pc. 57¾; dito Nation.; 5 pc. 62¾.

BINNENLAND.

'sGRAVENHAGE den 19 October.

Heden ten 12 ure heeft Z. M. weder verschillende personen ten gehoore ontvangen.

— Gisteren is de commissie uit de Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, alhier aangekomen om de belangen dier provincie bij de Regering voor te staan ten aanzien der spoorwegplannen, door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ten gehoore ontvangen, waarna die heeren de residentie weder verlaten hebben.

— De nieuw benoemde Sardinische Gezant bij ons Hof wordt in de volgende week in de residentie terug verwacht.

— Aan de militairen, die zich alhier in het hospitaal bevinden en bijna hersteld zijn, wordt, zoo zij zulks verlangen, eene maand verlof verleend tot verdere herstelling. Daardoor zal meerdere ruimte beschikbaar worden voor de van elders steeds aankomende zieken.

— Heden ochtend had op de R. K. begraafplaats alhier de ter aarde bestelling plaats van het stoffelijk overschot van den onderofficier Stamfond, van het regement jagers. Een detachement jagers met hoornmuziek en een 24tal onderofficieren, benevens de officieren dier kompagnie begeleidden het lijk. Op de begraafplaats werd door den kapitein eene rede gehouden en werden eenige saluutschoten gelost.

ROTTERDAM den 19 October.

De zevende Algemeene Vergadering van de Vereeniging tot bevordering der Zendingzaak alhier, werd heden avond ten 8 ure gehouden in het gebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Onder het zingen van Psalm 89, vs. 1, nam het Bestuur plaats, waarna de Voorzitter de vergadering met gebed opende; vervolgens werd door den Secretaris het verslag gelezen, waaruit bleek, dat de Vereeniging in deze stad en in de gemeenten Kralingen, Hillegersberg, Bergschenhoek en Charlois te zamen 1197 leden telt, en dat ten behoeve van het Nederlandsch Zendeling-Genootschap in handen van den Thesaurier als batig saldo was overgemaakt de som van *f* 900,19.

Daarna werd door de vergadering, die, even als vroeger, zoo van hier als elders in ruimen getale was opgekomen, Gezang 43, vs. 6, aangeheven en trad de heer C. Poense, zendeling-kweekeling, op, die eene opwekkende rede hield over „de roepstem tot volharding in het werk der Zending," en na het zingen van Psalm 67, vs. 2*a* en 3*b*, werd door den heer zendeling-kweekeling C. J. van de Liefde mede een opwekkend woord gesproken over „den arbeid aan de Zendingzaak, eene genadegift Gods."

Door den Voorzitter werd nu nog een hartelijk woord van dank tot de sprekers gerigt, en den leden in het algemeen voortdurende belangstelling en medewerking voor de Vereeniging aanbevolen. Hij eindigde zijne toespraak met het doen zingen van Gezang 46, vs. 67, en sloot de vergadering met dankzegging aan God en het zingen van Gezang 3, vs. 6.

Op het rapport van den Minister van Oorlog van den 14 dezer, kabinet, Lr. n.º 26, daarbij verzoekende ontheven te worden van de opdragt op hem overgegaan tot uitvoering van Zr. Ms. besluit van den 30 april des vorigen jaars, n.º 54, houdende instelling van speciale comités van permanenten aard voor de verschillende wapens der landmagt, heeft Z. M., bij besluit van 16 dezer, goedgevonden en verstaan het voormeld besluit in te trekken en buiten effect te stellen.

Bij Zr. Ms. besluiten zijn benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden mr. J. H. van der Sande, thans raadsheer in het prov. geregtsh. in Zuidholland; tot president van het hoog militair geregtsh. mr. J. S. Vernède, thans advocaat-fiscaal bij hetzelve hof, en tot advocaat-fiscaal bij het hoog milit. geregtsh. mr. W. J. van Hoytema, thans lid in hetzelve hof.

Bij Zr. Ms. besluit is aan den heer L. Royer, op zijn verzoek en met dankbetuiging voor de door hem bewezen diensten, een eervol ontslag verleend voor zooveel aangaat de betrekking van directeur, hoofdonderwijzer der schilder- en teekenschool aan de Koninklijke Akademie van beeldende kunsten te Amsterdam.

Bij Zr. Ms. besluit is aan den heer J. Schokker, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van plaatsvervangend kantonregter te Purmerende, onder dankbetuiging voor de diensten, den Lande gedurende een lang tijdsverloop door hem in die betrekking bewezen.

Bij Koninklijke besluiten zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen: te Noordwelle c. a. de heer W. E. N. Muskeyn, thans ontvanger derzelfde middelen te Erp c. a.; te Erp c. a. de heer P. A. Broers, surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen ter provinciale directie in Utrecht; tot ontvanger der directe belastingen, in in- en uitgaande regten en accijnsen: te Beek c. a. de heer J. P. Kessler, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Maurik, en te Termunterzyl c. a. de heer W. F. van Nouhuys, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Meeden c. a.

Bij Koninklijk besluit is de heer A. L. van IJsendijk, makelaar te Amsterdam, gecommitteerd tot het mede opmaken der bij art. 123 der wet van 26 augustus 1822 (Staatsblad n.º 38) bedoelde prijscourant, voor zooveel betreft de specerijen en kruidenierijen.

Bij Koninklijk besluit is het kantoor der directe bel. en acc. te Wormer c. a. ingetrokken; zijn de gemeenten Wormer en Jisp ingedeeld en vereenigd met het kantoor der dir. bel. en acc. te Wormerveer c. a., onder voortdurend beheer van den ontvanger M. M. Crane aldaar; is de gemeente Wijdewormer ingedeeld en vereenigd met het kantoor der directe bel., in- en uitg. regten en accijnsen te Purmerend c. a., onder voortdurend beheer van den ontvanger H. G. Holland aldaar.

Z. M. heeft tot ambtenaar ter beschikking van den Gouverneur der Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea benoemd den heer D. P. H. J. Weytingh.

Z. M. heeft tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Arnhem benoemd W. S. van den Bergh van Heinenoord, thans kapitein bij de 1ste comp., 3de bat., 1ste afdeeling rustende schutterij in de provincie Gelderland.

Z. M. heeft goedgevonden: 1º, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen: bij de rustende schutterij in de provincie Zeeland, half-bataillon n.º 2, aan J. Bouterse, als kapitein; bij de rustende schutterij in de provincie Groningen, 2de bat., 1ste comp., aan F. R. Wolthuis, als 2den luitenant; 5de bat., aan mr. J. Meder, als auditeur bij den schuttersraad; 2º, bij de rustende schutterijen te benoemen: in de provincie Zeeland, half-bat. n.º 2, tot kapitein D. van de Velde, thans 2de luitenant, en B. G. van der Have; tot 1sten luiten. J. Verjaal, thans 2de luiten.; tot 2de luiten. W. T. H. Janssen en F. J. Hallingse, thans sergeanten; in de provincie Overijssel: 4de bat., 3de comp., tot 1sten luiten. J. Dikkers, thans sergeant; tot 2den luiten. P. A. J. Hamaker; in de provincie Groningen, 2de bat., 1ste comp., tot 2den luiten. F. Mulder, thans schutter; 5de bat., tot auditeur bij den schuttersraad mr. T. de Cock, advocaat te Winschoten; 6de half-bat., 2de comp., tot 1sten luiten. H. J. Lukas, thans 2de luiten., en tot 2den luiten. W. A. Zanino, thans sergeant-majoor.

Bij Koninklijk besluit zijn pensioenen verleend ten laste van den Staat aan: J. H. Meijers, gewezen machinist bij het stoombootenveer in het Hollandsch Diep tusschen Willemsdorp en den Moerdijk, ten bedrage van *f* 406 's jaars; J. Merkenlenbag, zich schrijvende J. Merkelbach, gewezen adsistent-machinist bij voornoemd veer, ten bedrage van *f* 226 's jaars, en B. van der Sluys, gewezen stoker bij voornoemd veer, ten bedrage van *f* 250 's jaars.

Bij Koninklijk besluit zijn verleend de volgende pensioenen, als aan: jhr. J. Sandberg, ontvanger der accijnsen te Haarlem, *f* 2307; P. van der Werff, hoofd-commies bij 's Rijks belastingen te Vierlingbeek, *f* 504; A. Noortman of Noordman, commies der 2de kl. bij 's Rijks belastingen te Didam, *f* 270; J. G. Servaes, idem te St. Pieter, *f* 230; W. Sickesz, idem 1ste kl. te Haarlem, *f* 366; H. Delabressine of Delbressine, idem 3de kl. te Vaals, *f* 176; J. Tischer, idem te Lent, *f* 259; E. Bruning, wed. van J. H. Stork, in leven Rijks roeijer te Rotterdam, *f* 255; M. Leenheer, wed. van W. Kraaijenbrink, in leven kantoorknecht ten postkantore te Gorinchem, *f* 117; A. J. C. Ledoux, wed. van J. van der Gaag, in leven commies der 1ste kl. bij 's Rijks belastingen, *f* 225; A. Vlaeminck, wed. van A. Engelman, idem, *f* 167; J. Laak, wed. van J. Loos, idem 3de kl., *f* 220, en J. Demming, wed. van J. Veldman, in leven Rijks waker bij de Rhijnscheepvaart, *f* 118.

Blijkens een bij het Departement van Marine ontvangen telegrafisch berigt is Zr. Ms. fregat met stoomvermogen Evertsen, onder bevel van den kapitein ter zee M. C. van Vreeland, den 18 dezer te Cherbourg aangekomen. Aan boord van dien bodem was alles wel.

De Minister van Finantien heeft bepaald dat de olie van katoenpitten of van katoenzaad moet worden onderworpen, als zij eetbaar is, aan een invoerregt van *f* 1 het vat, verschuldigd bij den invoer van boom- of olijfolie, en beuk-, papaver en verdere eetbare olie, terwijl wanneer zij alleen voor fabriekgebruik bestemd is en als zoodanig aangegeven wordt, tegen het regt van 50 cents het vat ten invoer kan worden toegelaten, mits in acht genomen worden de voorschriften, welke vastgesteld zijn ten opzigte van de olijfolie, die uitsluitend ten dienste van fabrieken wordt ingevoerd.

De Minister van Finantien heeft de verschillende heeren Provinciale Directeurs der directe belastingen in- en uitgaande regten en accijnsen (behalve dien te Maastricht) uitgenoodigd om de ontvangers aan te schrijven, dat zij zich gemagtigd kunnen houden om, even als onder het bestaan van het vroegere reglement nopens den vrijdom van accijns op de brandstoffen, aan zoodanige fabriekanten, trafikanten enz., die in het bezit zijn eener acte van vrijdom van accijns op de brandstoffen, waarvan het jarig tijdvak met 1 januarij aanvangt, toe te staan, op rekening van het volgend jarig tijdvak *een vierde gedeelte* in te slaan van de brandstoffen, waarvoor hun gedeeltelijke vrijdom van accijns is verleend, en zulks onverschillig op welk tijdstip van het jaar men dusdanigen voorloopigen inslag zal willen bewerkstelligen, mits dadelijk opleggende het 1/20 en borgtogt stellende voor het overige gedeelte van den accijns, ten einde daarop te verhalen den accijns welke mogt bevonden worden verschuldigd te zijn voor die brandstoffen, welke, ofschoon op rekening van het volgend jarig tijdvak ingeslagen, reeds in het loopende, en dus te veel verbruikt zijn.

Het onderzoek van de wetsontwerpen nopens de Staatsbegrooting voor 1860 is heden ten einde geloopen. Men verneemt, dat van het aanvankelijk besluit, om dadelijk de ontwerpen nopens het strafwetboek te onderzoeken, is afgezien, en dat de Kamer voor een korten tijd op reces zal uiteengaan. Dadelijk na de weder bijeenkomst zal met het onderzoek van het strafwetboek een aanvang worden gemaakt.

Men kan spoedig het voorloopig verslag te gemoet zien van het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer over het voorstel van den heer Sloet, tot afkoopbaarheid der tienden.

Ten bewijze hoe de stemming van sommigen te Amsterdam tegen de Regering wordt, dienen de volgende woorden, die in een vliegend blaadje voorkomen;

„Wij herhalen het, de mate der ongeregtigheid en grieven vult zich; de toestand van Amsterdam heeft veel overeenkomst met die van Hessen onder het ministerie Hassenpflug; dat de Regering één en ander wel beseffe en Amsterdam niet tot denzelfden lijdelijken tegenstand dwinge, welke in 1849 dáár geboden werd. Eenmaal is de maat vol; als de maat vol is, doet één droppel haar overstroomen; en als die overstrooming plaats vindt, blijven de gevolgen voor rekening van het Ministerie."

Waar men tot zulke taal de toevlugt neemt blijkt duidelijk dat men gebrek heeft aan geldige argumenten.

— Heden is van de werf de Onderneming, van den scheepsbouwmeester H. de Hoog, onder Delfshaven, met goed gevolg te water gelaten het voor het Rijk bestemde verdedigingsvaartuig *Bato*.

— Te Gorinchem beijvert men zich thans om Engeland van kool te voorzien. In de vorige week werden p. m. 15,000 stuks, zoowel roode als witte, verscheept, en nog heeft men niet genoeg, daar voortdurend aanvrage geschiedt.

— Ll. zondag werd, door een hevigen stormwind,

---

zoon, toegerust met gelukkige gaven, maar die den vader ontvlugt, die hem nooit iets anders dan vrees heeft ingeboezemd; eene dochter, lieftallig en goed, maar die de toevlugt neemt tot list en veinzerij om de grillige vlagen van 's vaders toorn te ontduiken; eene eervolle maatschappelijke positie, met onbekrompen middelen om er zich te handhaven, — ziedaar wat den huistiran werd geschonken, maar waarvan door eigen schuld al de bekoorlijkheid, al het genot verloren gaat. Die treurige toestand en de daaruit geboren ergerlijke tooneelen, waarvan wij met hem getuige zijn, brengen den broeder van mevrouw Hartman, die na een afzijn van vele jaren met opzet incognito in het huis zijns zwagers vertoeft, op het denkbeeld een radikaal middel te beproeven, ten einde Hartman tot het inzigt te brengen van zijne verkeerdheid. Door zijne bemiddeling ontvlugt zijne zuster (aan wie hij zich intusschen heeft bekend gemaakt) met hare beide kinderen in schijn het huis en de nabijheid van den tiran, met het voornemen — zoo immers doet men dezen onderstellen — om nimmer weder te keeren en des noods de bescherming der wet tegen hem in te roepen. Hartman ontdekt de vlugt der zijnen, komt tot de kennis van de redenen die hen er toe bewogen hebben, en op eenmaal, een weinig met behulp van de woorden des, hem nog onbekenden, zwagers, staat zijn gedrag hem in al zijne noodlottige verfoeijelijkheid voor den geest. Daar volgt een verschrikkelijke nacht van wroeging en wanhoop; des morgens is hij besloten zelf zijn huis, zijn land te verlaten, voor altijd rampzalig door het gemis van hetgeen hij zoo lang moedwillig heeft gekrenkt, beleedigd, van zich gestooten, — zijn huisgezin. Nu begrijpt Freuberg, de zwager, dat het genoeg is; op het oogenblik dat hij voor het laatst de huiskamer betreedt vindt Hartman er de zijnen weder en alles keert tot het oude terug, behalve dat de huistiran in den doorgestanen vuurproef is gelouterd en verkeerd in een waardig echtgenoot, in een teeder vader.

Men ziet, de intrigue is luttel, of liever zij bestaat in het geheel niet, daar de auteur ons van den beginne af aan mede in het geheim heeft genomen en noch het incognito van Freuberg, noch de vlugt van zijne zuster Clementina met hare kinderen voor ons in wezenlijkheid bestaan. En wanneer daarenboven verschillende tooneelen òf niet gelukkig ingeleid zijn, òf in een slecht verband staan tot het geheel, dan moet er wel iets anders wezen wat zulk een stuk redt en wat het publiek, zoo als werkelijk het geval is, den ganschen duur lang boeit en ten slotte bevredigt. Dat iets is tweëerlei: de fiksche, ware karakterteekening door den schrijver; de goede vertolking daarvan door de acteurs.

Uit den aard der verhouding tusschen den huistiran, die de verpersoonlijking is van het meest volstrekte, meest onredelijke absolutismus, en de zijnen, die of zwijgend voor hem bukken (mevrouw Hartman) òf hem uit den weg gaan (Karel, zijn zoon) òf vrouwelijke list stellen tegenover ruw geweld (Fanny, zijne dochter) komt het karakter van Hartman het meest, althans het meest actief, uit. De anderen vertoonen zich meer passief; de passive houding is meestal goed weêrgegeven; waar zij hier en daar actief wordt, is die van Fanny het natuurlijkst en tevens het meest pikant. De heerschzucht, de drift, de bittere luim van Hartman zijn in den regel geschetst met eene waarheid, die volkomen zou zijn, wanneer het goede dat de auteur ons op den bodem van zijn gemoed wil doen aanschouwen, van tijd tot tijd doorschemerde in eene opwelling van zelfbeschuldiging dáár waar hij ziet (of althans, zonder eene ondenkbare verblinding, zien moet) dat hij door het toegeven aan zijn boozen luim diepe wonden heeft geslagen in het gemoed van hen, die hij in 't eind toch lief heeft. Tegenover deze zelfbeschuldiging, natuurlijk voorbijgaand, in oogenblikken waarin alles voor hem beeft en siddert, zou het dan, bij wijze van tegenstelling, later wanneer zijne slagtoffers hem zijn ontvlugt, natuurlijk en waar zijn geweest, zoo het zelfverwijt bij hem ware vermengd met de verontschuldiging: zoo ik hard was en onregtvaardig, ik had hen toch lief en dat moest hen van dit uiterste hebben teruggehouden.

Zoo de schrijver dezen trek aan het karakter had toegevoegd, — hij zou het den acteur, die het voor te stellen heeft, gemakkelijker hebben gemaakt en dezen niet in het oog van het publiek schier onophoudelijk een razenden Roelant hebben doen schijnen. De heer Peters heeft, des ondanks, de rol van den bankier Hartman op meesterlijke wijze vervuld. Uitgenomen zekere agitatie, telkens bij het opkomen — onnatuurlijk omdat iemand toch niet zijn geheele leven lang driftig kan zijn — was zijne voorstelling waar, treffend, zonder overdrijving. Voortreffelijk vooral was hij in het tooneel, waar zijne dochter hem door een geveinsden tegenzin, het bevel ontlokt om naar de opera te gaan; niet minder in dat andere tooneel, waar hij de aanstelling van zijn zoon bij het leger verscheurt, dezen met eigene hand wil tuchtigen, en op eenmaal door het binnentreden van Freuberg verrast, de ergerlijke scène tracht te verbergen, waartoe hij in zijn dolle drift aanleiding heeft gegeven. Eene opmerking zij ons vergund. Terwijl de toon van den heer Peters natuurlijk was, zoo lang hij in waarheid een huistiran voorstelde, werd die toon bij wijlen conventioneel en minder natuurlijk toen hij, zedelijk vernietigd door de vlugt der zijnen, aan zijn diep geschokt gemoed lucht gaf. Behoudens deze uitzondering erkennen wij in de wijze, waarop de talentvolle kunstenaar jl. zaturdag het geschetste karakter opvatte, de vrucht van eene nieuwe, zeer gelukkige studie.

Mevrouw Kleine was als Clementina geheel wat wij hierboven zeiden dat zij uit den aard der zaak wezen moest. Dat zij van tijd tot tijd wat *al* te veel op den achtergrond werd gedrongen, schrijven wij gedeeltelijk toe aan het spel van mevrouw Albregt Engelman (Fanny), dat soms niet van ietwat luidruchtige affectatie was vrij te pleiten. De heer Albregt als Hofraad Schemeling en mevrouw Engelman Bis, als diens echtgenoot, verdienen onzen lof. De pedante geleerde, slaaf van zijne kokette vrouw; de kokette vrouw zelf, door den bankier Hartman aan zijne eigene, voortreffelijke gade ten voorbeeld gesteld, tot op het oogenblik dat zij zich in haar ware karakter vertoont, werden door hen zeer juist voorgesteld. De heer Metsch als Freuberg, zijne rol bragt het misschien mede, sloeg meestal een veel te preekerigen toon aan.

Over het geheel genomen mag deze eerste voorstelling gelukkig genoemd worden. Wij meenen te mogen beweren dat de vereenigde tooneelisten op den goeden weg zijn en wanneer zij, zoo door de keuze van stukken, die den toets der kritiek kunnen doorstaan, als door het streven naar waarheid en eenvoud in de voorstelling, daarop blijven volharden, mogen wij hun in het belang der vaderlandsche tooneelspeelkunst van ganscher harte een *Glück auf!* bij hunne moeijelijke onderneming toeroepen en deze dringend in de belangstelling en ondersteuning van onze stadgenooten aanbevelen.

Het nastukje, rijk aan aardig geteekende situatiën en lachverwekkende qui pro quo's, werd flink en vlug afgespeeld. De heer Albregt als Jouvenel was onverbeterlijk; mevrouw Albregt-Engelman, als Victoire, zeer natuurlijk.

eene der deuren van de Morschpoort te Leyden, van den haak, waarmede zij aan den muur was vastgehecht, losgerukt en door den daaraan bevestigden sluitboom een man, die zich in de poort bevond, doodelijk aan het hoofd getroffen. De ongelukkige, die bewaarder was in het huis van militaire detentie nabij Leyden, laat eene weduwe en drie kinderen achter.

— Bij regenten van het weeshuis der Herv. gemeente te Katwijk aan den Rijn is eene gift van *f* 1000 ontvangen, tot ondersteuning van het fonds voor dat gesticht.

— Met den 21 dezer wordt van het stoomschip Cycloop overgeplaatst op het fregat Admiraal van Wassenaar, de luitenant ter zee 2de klasse P. J. van Rosenwald, en van het wachtschip te Hellevoetsluis op de Cycloop, de luitenant ter zee 2de klasse C. H. Bogaert.

— De 2de luitenant C. L. Renze, van het wapen der infanterie van het Oost-Indische leger, die gedesigneerd was om den 23 dezer te Rotterdam te embarkeren, aan boord van het schip Elise Henriette, gezagvoerder P. J. Deterding, zal vervangen worden door den 2den luitenant der infanterie van gemeld wapen, K. Schotborgh, die met gemelden bodem naar Java zal vertrekken.

— Het vervoer van vracht- en koopmansgoederen van en naar de onderscheiden stations van den Ned. Rijnspoorweg heeft in de afgeloopen maand bedragen 4,663,462 Ned. ℔ en opgebragt *f* 17,084.24½. In de maand september des vorigen jaars beliep het bedrag 4,687,537 Ned. ℔ en de opbrengst *f* 17,141.77½. Onder de eerstgenoemde cijfers zijn niet begrepen de op doorgaande geleibrieven van en naar de stations van de Keulen-Mindener en Aken-Dusseldorf-Ruhrorter spoorwegen, regtstreeks verzonden goederen, globaal bedragende 2,409,000 Ned. ℔, *f* 6500, noch die van en naar de stations van den Hollandschen-Belgischen-spoorweg, bedragende globaal 155,000 Ned. ℔, *f* 840.

— Sedert de laatste opgave zijn uit het wrak the Lutine geborgen 104 spaansche matten en halve dito, benevens een gouden doubloen. Het duikerschip is te Amsterdam gekomen, om gedurende den winter te worden opgelegd; ook schijnt men de werkzaamheden der duikerij op Terschelling te hebben gestaakt.

— Aan den heer J. W. Husung te Beverwijk is concessie verleend tot oprigting eener gazfabriek binnen die gemeente. De voorbereidende werkzaamheden zijn reeds begonnen, en weldra hoopt men met het leggen der gazpijpen een aanvang te kunnen maken.

— Men meldt uit Krabbendijke dat in de meestoof de Drie Kwartieren aldaar, uit 1 gemet en 80 roeden, (oude landmaat) groene meede, voor een aandeelhouder uit den Bathschen polder en aldaar gegroeid, is gered eene voor dit jaar buitengewone wigt van 2924 Ned. ponden racine.

— Bij de stedelijke Regering te 's Hertogenbosch is van den Minister van Oorlog berigt ontvangen, dat, hoewel de Minister voor de toekomst zich aan geene vaste belofte kon binden, de eskadrons kavalerie vooreerst aldaar in garnizoen zullen blijven; zoodat het gerucht van spoedig vertrek uit de lucht was gegrepen.

— In den tuin van den heer J. van der Velden, fabriekant te Woensel, prov. Noordbrabant, is een reuzen-pompoen gegroeid, welke een omvang heeft van 2.02 Ned. el en 90 Ned. ponden weegt.

— Men verneemt dat in de gemeente Gramsbergen, alwaar men zich over de jongste verkiezingen voor leden van den Gemeenteraad reeds bij den Minister van Binnenlandsche Zaken heeft beklaagd, thans ook eene plainte is ingezonden bij de leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal.

— De hoogleeraar L. Mulder, te Deventer, heeft van Z. M. den Koning der Belgen de gouden medaille met de beeldtenis van Z. M. ten geschenke ontvangen.

— Naar men verneemt is het 4de onderdeel der geldleening ten laste der provincie Drenthe, van *f* 124,000, meer dan volgeteekend en zal eerstdaags de deelneming in het 5de onderdeel van die geldleening worden opengesteld.

— Op den 12 dezer is te Hoogeveen overleden Gerrit Hendrik Prins, in den ouderdom van ruim 90 jaren, die het zeldzame voorregt heeft mogen genieten met zijne nagelatene weduwe Jentje Hendriks Bloemhof bijna 65 jaren te zijn gehuwd geweest en nog in leven te hebben 9 kinderen, 53 kleinkinderen, 59 achter-kleinkinderen, 9 behuwdkinderen en 20 behuwd kleinkinderen, makende alzoo een gezamenlijk getal uit van 150 personen.

— Van den 8 tot en met den 14 dezer zijn 18 runderen in de provincie Friesland aan de besmettelijke longziekte gestorven en 10 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 2238.

— Naar men verneemt is de instructie van den in het begin der vorige maand te Harlingen gepleegden moord door zekeren IJ. B. de Graaf afgeloopen en is zijne zaak reeds naar den heer procureur-generaal bij het Provinciaal Geregtshof van Friesland verwezen.

— Ll. donderdag heeft te Beetsterzwaag de aanbesteding plaats gehad van vier perceelen kunstweg, in de gemeente Opsterland, ter gezamenlijke lengte van 20,370 el, welk werk is aangenomen door den heer P. J. van der Sluis te Hemrik, voor de som van *f* 77,400.

— Zr. Ms. stoomschip Vesuvius, komm. luit. 1ste kl. J. O. H. Arntzenius, bestemd naar Curaçao, is den 12den ll. van de reede van Plymouth naar zee vertrokken; alles wel aan boord.

— Een bijzondere brief uit Alexandria van 9 dezer bevestigt het reeds vermeld berigt, dat het den Onderkoning bij schrijven des Viziers uit Konstantinopel gelukt is de werkzaamheden aan de doorgraving der landengte van Suez, onder welken naam die ook voortgezet worden, ten eenenmale te staken. Het Istmus terrein moet vóór den 1 november ontruimd zijn. Bij gebreke van dien zal het terrein van wege het Egyptisch Gouvernement gewapenderhand ontruimd worden. In eene vergadering der Consuls, den 4 dezer gehouden, is die brief des Viziers en het besluit des Onderkonings bekend gemaakt en hebben de Consuls zich tot de uitvoering verbonden. De briefschrijver betreurt dezen harden slag, het plan van den heer de Lesseps toegebragt.

— Volgens een berigt van Zr. Ms. Consul te Rosario, zijn aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1859 aangekomen 1 Nederlandsch schip uit Antwerpen en 1 uit Hamburg, welke beide in ballast vertrokken zijn naar Buenos-Ayres. Verder meldt die Consul, dat het Regeringsbesluit, waarbij de havens der Argentijnsche Republiek voor de schepen gesloten werden, die Buenos-Ayres na een termijn van 60 dagen aandeden, nimmer in werking is getreden, en dat de Regering daarvan teruggekomen is, zoodat alle schepen vrij kunnen aankomen en vertrekken.

Ingezonden Stukken.

Met genoegen wordt gezien het dempen van het Doelwater, opdat de modderpoel daar ter plaatse worde vóórkomen, -- eigenlijk — „weggeruimd."

Nogmaals wordt met den meesten aandrang, ook naar aanleiding der tijdsomstandigheden, opmerkzaam gemaakt op het hoogst wenschelijke van de demping der slooten, ook van de kleinere (gooten genaamd), welke laatste nog in zoo grooten getale aanwezig zijn, met name op de Hoogstraat, waar de plankieren ten overvloede nog, voor het grootste gedeelte, meer dan gevaarlijk zijn bij de drukker en drukker wordende passage.

Het hoogstnoodzakelijke dier demping, vóór alle andere verbeteringen, en het moge kosten wat het wille, wordt onder anderen aangetoond in het Tijdschrift *Schat der Gezondheid*, 1859, n.° 8, pag. 249, waarheen verwezen wordt, in de hoop dat er onverwijld krachtige handen aan bedoeld werk geslagen worden, ter voorkoming, zoo veel mogelijk, van verder en erger kwaad.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 19 October.

OVERLEDEN: A. T. van der Voort, wed. P. van der Vloet, 62 j. — E. M. H. Beltjens, d., 3 d. — D. J. Liesveld, d., 1 j. — C. M. Peiffer, z., 2 j. — J. Huybregs, wed. J. Siebert, 80 j. — M. Leentvaar, wedn. van J. van Beusekom, 76 j. — G. Hoppenbrouwer, z., 2 j. — C. L. Take, man van N. Blanken, 50 j.

BEVALLEN: M. C. Simmermans, geb. Ziekman, levenl. z. — J. M. Breedveld, geb. Stoepker, levenl. d. — C. A. Kriek, geb. Frins, d. — C. M. de Jongh, geb. de Bruyn, z. — W. M. 't Hoen, geb. Verhoef, z. — C. Maloir, geb. Rouwmans, z. — E. C. Goosenaerts, geb. Meeder, d. — A. M. Heuer, geb. van der Bent, z. — H. Konings, geb. de Kip, d. — C. E. Hanken, geb. Smit, d. — G. J. van Rijn, geb. Welle, z. — S. Plat, geb. Stolk, z. — M. Jansen, geb. Klaasen, d. — A. Zijnen, geb. Nieuwstraten, z. — M. Brugman, geb. van den Berg, d.

GEHUWD: B. A. Schmeing, jm., 36 j., met J. G. Ansom, jd., 43 j. — J. F. Wollgahn, wedn., 39 j., met T. Kruys, jd., 25 j. — P. Doolhoff, jm., 37 j., met M. C. Koeleman, jd., 32 j. — G. de Jong, jm., 23 j., met E. F. Flasdonk, jd., 23 j. — J. G. Hoorn, jm., 30 j., met L. C. Rieff, jd., 32 j. — S. Crama, jm., 25 j., met P. Knor, jd., 23 j. — P. Rijnooy, jm., 23 j., met J. G. de Bruin, jd., 24 j. — T. J. Zwitzer, jm., 28 j., met F. W. Beijer, jd., 20 j. — W. de Vries, wedn., 48 j., met P. Romie, wed. A. Meermans, 42 j. — A. van Batenburg, jm., 36 j., met W. E. Lattmann, jd., 27 j. — G. J. Bresser, jm., 26 j., met J. F. Eilerkamp, jd., 19 j. — H. Driessen, jm., 25 j., met J. de Graaff, jd., 25 j. — J. C. T. Kamler, jm., 23 j., met M. A. A. Rietveld, jd., 21 j. — J. de Jong, wedn., 28 j., met M. G. Luyke, jd., 27 j. — W. van der Hout, jm., 28 j., met A. Vente, jd., 22 j. — W. J. van Straelen, jm., 24 j., met A. S. M. Bakx, jd., 24 j. — W. van den Berg, jm., 30 j., met A. M. Landman, jd., 22 j. — J. J. Mellegers, jm., 28 j., met E. W. Molier, jd., 23 j. — C. van Meer, jm., 23 j., met E. van Selst, jd., 24 j. — A. Lipjes, jm., 33 j., met H. van Duym, jd., 26 j.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPINGEN, IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,

Woensdag 19 October 1859:

Een Koopmanshuis, met Pakhuizen, Zolders enz., Leuvehaven, 3/313; ..... trekg. *f* 47000, daarboven *f* 7000, opgehouden.
Daarna uit de hand verkocht.

Het westelijk gedeelte van een Pand, Waschbleeklaan, 15/37, 38, 50 en 51; „ - 6250.
Het noordelijk gedeelte van hetzelfde Pand, als voren, 15/45 a 49; .... „ - 9000.
Het zuidelijk gedeelte van hetzelfde Pand, als voren, 15/38 a 42; .... „ - 9700.
Het oostelijk of achter-gedeelte van hetzelfde Pand, als voren, 15/43 en 44; „ - 4825.
Gecombineerd om *f* 29,895 verkocht.

Een perceel Open Grond, gr. 6 R. 45 E.; „ - 725.
„ dito dito dito, „ 6 R. 45 E.; „ - 775.
„ dito dito dito, „ 6 R. 45 E.; „ - 800.
„ dito dito dito, „ 6 R.; .... „ „ 825.
Gecombineerd om *f* 5065 verkocht.

Een Pand enz., Boompjes, 1/47 en 48; „ - 50500.
Een Huis enz., Delftschevaart, 7/337, „ - 2700.
Een Pand enz. Strooveer, 14/323; .... „ - 7000.
Een Huis enz., als voren, 14/322; .... „ - 6050.
Open Grond, Weenastraat, gr. 2 R. 90 E.; „ - 1675.

Cargalijsten.

Rotterdam.

BATAVIA, BANTAM en PADANG, Stad Middelburg, D. Ouwehand. — 4917 b. Koffij, 1260 b. Peper, 335 f. Parel-Sago, 36 z. Sago-Meel, 277 Buffel- en 1044 Runderhuiden, 16 k. Gom Damar, 1920 sch. Tin, 772 k. Koperen Duiten en 1 partij Sapanhout. N. H. M.

BATAVIA, BANTAM en WIJNKOOPERSBAAI, Alblasserwaard, E. von Lindern. — 9750 b. Koffij, 3314 k. Thee, 2335 sch. Tin, 1 partij Sapanhout en 2372 boss. Bindrotting, N. H. M.

LONDEN, Rainbow, Stranack. — 18 k. Wijn, 3 b. Zijde en 1 k. Ivoor, C. Hemmann en Co.; 27 Metalen Bouten, W. van Houten en Zn., 4 b. Leder, J. Hasslinghuis en Zn.; 11 pakk. Koopmans., Diversen; 246 koeken Koper en 3 b. Tabak, Order.

ODENSEE, Jaletta, H. C. Groenewold. — 716 barrels Raapzaad en 60 Garniermatten, Order.

MIDDLESBRO, Patras, Davidson. — 300 ton IJzer, C. Hemmann en Co.

Amsterdam.

BATAVIA, Nicot, J. Amesz. — 1835 p. Tabak, 1978 b. Rijst en 4835 boss. Bindrotting, Wüste en Hintzen.

TJILATJAP, Admiraal Piet Hein, L. Hazewinkel Jr. — 3900 b. Koffij, 831 k. Thee, 1524 sch. Tin, 1 partij Sapanhout en 4278 b. Bindrotting, N. H. M.

CURAÇAO, Zeester, R. Zoetelief. — 719 st. Pokhout, 619 st. Geelhout, 1703 z. Divi Divi en 297 Huiden, W. I. M.; 30 bl. Mahonyhout, J. N. Woldsen; 14 vaatj. Suiker, 18 dito Oranjeschillen, 3 p. Tabak, 59 b. Koffij en 2 b. Wol, Order. — Voor Rotterdam: 21 vaatj. Suikor en 8 v. Oranjeschillen, Moens en Kolff.

PORT-ELISABETH, Julie, R. Simpson. — 849 b. Wol, N. H. M.

PETERSBURG, Broederliefde, Sap. — 1033 tsw. Rogge, L. Hoyack en Co.

RIGA, Leonora, Jongbloed. — 1 l. Hout, L. Hoyack en Co.

BREMEN, 2 Gebrüder, Ulrichs. — 453 b. Rijst en 315 z. Rijstmeel, Order.

STETTIN, Willem I (st.) — 55,120 sch. Rogge, van Heukelom en Vollenhoven; 200 v. Raapolie en 211 v. Krenten, Order. — Voor Rotterdam: 11 v. Salpeter, Schmitz en Fassbender.

Beurstijdingen.

ROTTERDAM den 19 October.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	64¼	64 5/16	64¼
„	dito dito 3 „	76⅝		
„	dito dito 4 „	97¾		
Spanje, ..	Obl. 3 pCt. nu 1¾ „	33⅜	33 7/16	33 7/16
„	Binnenlands...3 „	42½		
Portugal,	Obl. 1857 59. 3 „	43 3/16		
Rusland,	bij Stiegl. 1854 5 „	91 15/16		
„	Spoorw. Aand. *f*	223		
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½ „	29⅛		
„	dito dito .... 5 „	54⅜	55 1/16	54⅜
„	dito n. Nation. 5 „	59⅜	60 1/16	59⅜
Mexiko, ..	Oblig. .... 3 „	21⅜		

Binnenlandsche fondsen bij uiterst beperkten omzet zonder verandering. Van vreemde effecten waren Oostenrijksche in den aanvang gunstig gestemd, doch verflaauwden wederom onder den indruk van lagere Duitsche merken, overigens onbeduidende variatie en handel.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Oost., Oude Mettall. 5 pc., 54⅝; Nation. 59⅜.

AMSTERDAM den 19 October.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.	64 3/16	64⅜	64 5/16
„	dito dito 3 „	76⅝	76 11/16	
„	dito dito 4 „	97 9/16	97 11/16	97 9/16
„	Amort-Synd...3½ „			
„	Handel-Maats. 4½ „			
„	O. I. Leening 4 „	97¼		
„	Leen. Holl. Sp. 4½ „			
„	Rijn-Spoorw..... „	102		
„	Maats. v. Weld. 4 „			
België, ...	Cert. *Rothsch.* 2½ „	51⅝		
Frankrijk,	Certificaten....3 „			
Spanje, ..	Buitenlands. ..1¾ „	33⅜	33⅝	33⅝
„	dito 3 „	45¼	45 5/16	
„	Binn. a *f* 6000 3 „	42 9/16	42 15/16	42 15/16
„	Amort. Schuld........	11		
„	Bew. v. Coup.........	4 9/16		
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.	44½	44 9/16	
„	dito 1856 57..3 „	43 1/16	43 3/16	
„	dito 1858/1859			
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5 „	104¼		
„	dito 1828 29..5 „	102		
„	Cert. 1831 33..5 „	85¾		
„	dito 1840......4 „	82⅜		
„	dito *Stieglitz*..4 „	82½		
„	dito d.° Nieuwe 5 „	91¾		
„	dito d.° 1855 N. 5 „	100¼		
„	dito te Londen 4½ „	95¼		
„	dito v. Assign. 6 „			
„	Inschr. dito ...6 „			
Polen, ...	Aand. 1835.........*f*	157½		
„	Obligatien......4 pCt.	78½		
Pruissen,	....................5 „	101		
„	Oblig....... 4½ „			
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5 „	63		
„	dito dito 4 „			
„	dito Met. Oude 5 „	54¼	54 9/16	54½
„	dito N. te Ams. 5 „	73¼	74	73¾
„	dito Nat. Met. 5 „	59⅛	59 9/16	59 7/16
„	dito Metall.....2½ „	28⅞	29 1/16	29 1/16
„	Wen. Ad. fl 250 4 „			
Brazilië,	1824, £ 100, 5 „	99⅞		
Equador,	£ 100..........1 „	15¼		
Venez., ...	Obligatien......3 „	26⅞	27 3/16	27 3/16
„	Uitgestelde ....1½ „	14⅛	14¼	
Grenada,	Obligatien......3¾ „	15 11/16	15 13/16	15 13/16
„	Uitgestelde	5 3/16		
Mexico, ..	Obligatien......3 „	21¼	21⅜	21 5/16
Illinois,	.......................7 „	80¾		

België, Cert. Adm. Belg. Bank, 2½ pc., 51 5/16. Rusland, Spoorweg Actien, volgef., 5 pc., 222, 222¼. Weener Bankactien *f* 860. Denemarken, te Londen, 5 pc, 99, dito 3 pc., 82⅛. Brazilië, 1858, 4½ pc., 91⅞. Louisiana, 5 pc., 101½. Griekenland, 5 pc., 3¾. Nieuwe Russen 64 9/16 a ⅝.

Beleening 3 pc., Prolongatie 3 pc., Disconto 3 pc.

Binnenl. fondsen gedrukt. Van buitenlandsche waren Oostenrijksche wederom lager; Spaansche tot hoogere koersen zeer gewild. Naar Venezuelas was veel vraag voor Engelsche rekening.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64 5/16, Spanje, 1¾ pc., 33⅝; dito Binnenl. 3 pc., 42⅞, 15/16. Oostenrijk, Metall. 5 pc., 54½; idem Nat., 5 pc., 59½.

LONDEN den 18 October.

3 pc. Cons. cont.	96⅛ a 96⅜		3 pc. Peru....	69 a 70	
id. id. op tijd	96⅜ - 96½		4½ pc. id. Urib.	83 - 84	
5 pc. Oostenrijk	78 - 80		id. te New-Y.	81 - 83	
4½ pc. België..	98 - 100		3 pc. Portugal.	45½ - 46½	
5 pc. Braz. 1824	100 - 102		5 pc. Rusland.	109 - 110½	
id. 1829/39 ...	101¾ - —		4½ pc. idem ex c.	98 - 100	
id. 4½ pc. 1852	95 - 96		3 pc. Spanje...	45½ - 46½	
idem 1858....	95 - 96		1¾ pc. idem...	33¾ - 34½	
6 pc. Buen.-Ayr	78 - 80		idem Amort. ..	10½ - 11½	
6 pc. Chili....	102 - 103		id. Cert. Coup.	4¼ - 4¾	
3 pc. idem....	74 - 78		5 pc. Sardinië.	86 - 87	
5 pc. Denemark	98 - 102		6 pc. Turkije..	79½ - 80½	
3 pc. idem ...	85 - 87		idem Nieuwe..	69¼ - 69¾	
2½ pc. Holland.	65½ - 66⅜		4 pc. idem, ..	103 - 103½	
4 pc. idem....	99⅞ - 100½		3 pc. Venezuela	28⅛ - 27⅝	
Ecuador	15⅛ - 16½		idem Uitgest..	14 - 15	
id. Land-warr.	3½ - 4½		Wissel Amst. krt.	11.14 a 15.	
3½ pc. Grenada.	17 - 18		idem 3 m.	11.16 - 16½.	
id. Uitgestelde	5 - 5½		id. Rott. 3 m...	11.16 - 16½.	
3 pc. Mexico.	22¾ - 23		id. Parijs kort....	25. 7½ - 15.	
4½ pc. Peru...	90½ - 91½		idem 3 m.....	25.32½ - 37½.	

De tijding van het teekenen van het vredestractaat tusschen Frankrijk en Oostenrijk had ten gevolge dat de Eng. fondsen hunne vooruitgaande beweging van gisteren vervolgden. In buitenl. ging insgelijks meer om. Mexicaansche hooger.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Vertr.*
19 oct. *Stad Middelburg*, Ouwehand, Hellevoet (N. N. W. — stil.)
Hellevoet. (W.) *Aang.*
19 oct. *Eendragt*, Bos, St. Petersburg
Gem, Carr, Pentewan
Ida, Lukje, Londen
Jolande, Créquer, Roquejada
Belina, Jager, Riga
Mary Anne, Went, Newc.
Elizabeth, Jones, Liverp.
Koophandel en Zeevaart, den Breems, Girgenti
Vertrokken.
Earl of Auckland (st.), Londen
Boreas, v. Dijk, Gibralt.
Brielle *Aangek.*
19 oct. *Rainbow* (st), Lond.
Stettin Packet, Steffen, Pitea
Vertrokken.
Seahorse (st.), Hull
Ocean Queen (st.), dito
Norfolk (st.), Goole (N. N. W. — N. W.)
Maassluis (N. W.)
19 oct. Niets gepasseerd.
Texel (W. N. W.) *Aang.*
17 oct. *Emma*, Hofkamp, Londen
Anna Elisabeth, Schuur, dito
J. P. Sondwall, Larsen, Archangel
18 *Nicot*, Amesz, Batavia
Julia, Simpson, Port Elizabeth
Vr. Martha, Bol, Londen
Cornelia, Leeuw, Newc.
Johanna Marchiena, Koning, Newc.
Niessina Beerta, Boer, Nerva
Friheden, Christophersen, Namsos
Christian Agathon, Kier, Frederikstad
St. Johannes, Nielsen, Laurvig
19 *Carolina*, Struyk, Batavia
Zeelandia, Blaakhert, d.°
Vlie *Aangek.*
16 oct. *Wicherdina*, Degenhard, St. Pet.
Eendragt, Martens, Nerva
Geerdina, Wijpkes, Riga
Emanuel, Larsen, Kopenhagen
Helena, Taroll, Nestved
Preciosa, Apeness, Frederikstad
Adolf Fredrik, de Jong, d°
Haabet, Johnsen, Osterrisoer
Goede Verwachting, de Jong, dito
Vertrokken.
17 *Diadem*, Winchester, Newcastle
Thomas & Hannah, Ledgerton, Sunderl.
Corsair, Smith, dito
Tweelingen, Middel, Riga
Mary Ann, Volsch, Koningsbergen
Max, Ludewig, Dantzig
George V (st.), Harburg
Zoltkamp *Aang.*
16 oct. *Evadiena Geertr.*, Lezeman, Newcastle
Zierikzee *Aangek.*
16 oct. *Regina*, Koop, Drammen n. Goes
Veere *Vertr.*
15 oct. *Adolf Eduard*, Teensma, (v. Middelb.) Newcastle
Vlissingen *Aangek.*
17 oct. *Johanna*, Drent, Londen
—o—
Macassar *Aangek.*
13 aug. *Drie Gebroeders*, Kramer, Samarang
Batavia *Aangek.*
24 aug. *Maria Agnes*, ten Brink, Amst.
Vertrokken.
15 *Java Koerier*, Diepering, Samarang
18 *Hermine Marie Elizab.*, Bonjer, dito
Clio, Wijnmalen, Pekalongan
Calcutta *Uitgekl.*
6 sept. *Jacoba Cornelia*, Rosenboom, Bombay
Savanilla *Vertr.*
12 sept. *Adriaan George*, Bontekoe, Londen
Demerary *Vertr.*
21 sept. *Juntje Meijer*, de Jonge, Liverp.
Baltimore *Vertr.*
1 oct. *Sophia Elisabeth*, v. d. Hoef, Amst.
Sulina *Aang.*
1 oct. *Roelfina* (Ned.), ...
Konstantinop. *Aang.*
vóór 7 oct. *Henriette*, Vinken, Galatz
Adelaïde, de Haan, dito
Triest, Koster, Odessa
Augusta, Rabe, Ibraïla (allen n. Falmouth)
Vertrokken.
27 sept. *Noach S. Lotinga*, Bakker, Falmouth
Alexandria *Aang.*
17 sept. *Zeevaart*, Mets, Newcastle (in lad. n. Falmouth)
Corfu *Aangek.*
4 oct. *Triëst* (st.), Triest (vertr. 5 n. Patras)
Genua *Aangek.*
14 oct. *Margaretha*, Stutvoet, Amst.
Marseille *Vertr.*
16 oct. *Collegie Voorzorg*, Hubert, Falmouth
Cette *Aangekomen*
15 oct. *Jonker v. Slochteren*, Prak, Livorno
Bilbao *Aangek.*
13 oct. *Victoria*, de Haan, Amsterdam
Verwisseling, van der Weyden, Vlaardingen
Queenstown *Aang.*
15 oct. *Cornelia*, Oltmans, Genua
Liverpool *Aangek.*
17 oct. *Mary*, Rotterdam
Albatross (st.), dito
In lading.
Kroonpr. Louise (s), Amst.
James Stonard, Wilson, Rott.
Gloucester *Aang.*
17 oct. *Titia Margaretha*, Schaap, Groningen
Bij de **Sorlings** *Aang.*
11 oct. *Fosca Helena*, de Waal, Rotterdam n. Boston
Lezard *Gepass.*
11 oct. *Triton*, Duinker, Amst. n. Suriname
Falmouth *Aangek.*
16 oct. *Martha & Johanna*, Jonker, Ibraïla
Vertrokken.
17 *Aluda*, Dallinga, Bristol
Bij **Dartmouth**. *Aang.*
15 oct. *Hope*, Moulmein n. Amsterdam
Fowey *Vertr.*
17 oct. *Union*, Oostra, (v. Cardiff) Pillau
Cowes *Vertr.*
17 oct. *Malvina Vidal*, Kessels, (v. Batavia) Hamburg
Bij de **Singels** *Aang.*
14 oct. *Jonkvr. Geertrui*, Bouwer, Amst. n. Suriname
Douvres *Binneng.*
17 oct. *Themis*, Jonker, Stettin n. Livorno
Deal *Gepasseerd*
17 oct. *Gezina Jantina*, Lohman, Rott. n. ...
Bij **Margate** *Aangek.*
17 oct. *Johanna Bertha*, Fenenga, Amsterdam n. Triest
Zuid-Voorland *Gepasseerd.*
15 oct. *Zwijger*, Hoogland, Gothenb. n. Geelong
Londen *Uitgeklaard*
17 oct. *Ann Turgoose*, Greaves, Rott.
Sophia, Kroon, Gothenb.
Harwich *Binneng.*
17 oct. *Cornelia*, Bijkerk, Workum n. Londen
Hull *Aangek.*
16 oct. *Marie*, Klein, Stockholm
Vertrokken.
15 *Bacchus*, Zuidema, Triest
Grimsby *Vertr.*
17 oct. *Fennechina*, Struik, Gent
Two Sisters, Robson, (v. Newc.) Rotterdam
Stockton *Aang.*
17 oct. *Black Agnes*, Smith, Rotterdam
Hartlepool *Vertr.*
17 oct. *Vr. Hillechina*, Joosten, Dordrecht
Ravensworth, Lowther, Rotterdam
Shields *Aangek.*
17 oct. *Johanna*, Jahnke, Delfshaven
Meg Lee, Brown, Rott.
Presto, Roelfsema, Groningen
Vertrokken.
Nelly, Rotterdam
Chance, dito
Scipio, dito
True Briton, Schiedam
Ann, dito
Newcastle *Uitgekl.*
15 oct. *Alida Catharina*, v. d. Wal, Sevilla
17 *Leo Sinnige*, Karsies, Genua
Aberdeen *Aangek.*
14 oct. *Pollux*, de Jonge, Christiania
Vertrokken.
15 *Elsina*, Mulder, Elseneur
Catharina, Drok, dito
Hamburg *Aangek.*
17 oct. *Weltevreden*, Kieft, Nerva
Vertrokken.
16 *Pieter Bentum*, Schaap, Dantzig
Op de **Elve** *Aangek.*
16 oct. *Diana*, Breckwoldt, Amsterdam
17 *Elve* (st.), Rotterdam
Cuxhaven *Aangek.*
16 oct. *Sylphide*, Rudstad, Batavia
Mathilde, Ballaseyus, dito
Vertrokken.
St. Nicolaas, Grummels, Noorwegen
Travemunde *Aang.*
16 oct. *Wyka*, Panjer, Brussel
Dantzig *Vertr.*
14 oct. *Margar. Meijering*, de Jonge, Weener
Johanna, Brouwer, Leer
Flora, Zielke, Amst.
Pillau *Aangek.*
14 oct. *Brandenburg*, Dethmers, Londen
Bolderaa *Vertr.*
11 oct. *Catharina*, Schelts, Elseneur
12 *Marchina Gezina*, Munneke, dito
Hillechina Wilkens, Karssies, Holland
Kroonstad *Aangek.*
11 oct. *Hollander* (st.), Rott. en Kopenh.
Vertrokken.
10 *Newa*, Holscher, Oostzee
11 *Albert van Panhuys*, v. d. Ley, dito
—o—
Amsterdam 18 oct. Volgens brief van kapit. D. Crap Hellingman, voerende het schip *Gelderland*, dd. Batavia 20 aug., dacht hij den volgenden dag naar Amsterdam te vertrekken; alles wel aan boord.
Nieuwe Diep 17 oct. Gisteren is op de Noorder Haaks gestrand de Eng. sloep *Scotia*, kapt. Stephan, met eene lading haring van Fraserburg naar Harburg bestemd. Na een bangen nacht is de equipage, uit 5 man bestaande, heden middag door de loodsschippers Griek en Dijker gered en behouden alhier aangebragt.
Dartmouth 17 oct. De Ned. stoomboot *Willem III*, kapit. Swart, van Marseille n. Amst., gister. alhier binnengeloop., heeft schade aan stoomketel en zeilen.
Malaga 10 oct. Het Ned. galjootschip *Stad Genemuiden*, kapit. de Gorter, van Alexandria (E.) naar Falmouth, is den 5 dezer alhier binnengeloopen, makende 10 duim water in het uur; moet 8 dagen quarantaine houden.
—o—
Gepraaid:
11 sept., op 3° NB. en 30° WL., *Thetis*, v. Rio-Janeiro n. Hamburg.
—o—
18 october. De wind te **Falmouth** Z. O. en te **Deal** N. W.
—o—
Aangek. Passagiers.
Te **Nieuwe Diep**, van Batavia, per *Nicot*, kapit. Amesz: de heer J. Mooi en de kapitein der O. I. infanterie E. Uytenhoven.
—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 20 oct.: 1ste getijde 10 ure 8 min.; 2de get. 10 ure 32 min.
Arnhem. Waterhoogte 18 oct. 0.50 el.
Keulen. Rijnhoogte 18 oct. 3 v. 9 d. Rijnl.

PARIJS den 18 October.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.70, 69.75, 69.65; dito op ult. 69.75, 69.85, 69.70, 69.75; dito 4½ pc. a cont. 95.25, 95; dito op ult. 95.25, 95.50; Fransche Bank-Actien 2825; Cred. Mob. 780, 785, 780. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorw. 500. Napels 5 pc. —. Spanje 1¾ pc. 33¾; dito buitenl. 3 pc. N. 44⅛ en O. 45½; dito binnenl. 3 pc. 43⅝; dito Passive 11.

De 3 pc. Fransche fondsen sloten a contant 20 en op ult. 5 centimes lager dan gisteren.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 18 Oct.

	2 maanden.	Kort.
Londen	11.65	11.67½
d.° 3 m.	11.62½	—
Parijs	55 7/16	55 5/16
d.° 3 m.	55 1/16	—
Bordeaux	55 3/16	55 5/16
Genua	45¼	—
Livorno	38½	-
Napels	79	-
Petersb.	167	—
Hamburg	35⅛	35 3/16
d.° 3 m.	35 3/16	—
Antwerp	—	1⅜ v
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen	93½	—
Triest	93⅛	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 18 Oct.

	2 maanden		zigt	
Londen	11.65	g	11.70	p
Parijs	55½	g	55 13/16	g
Bordeaux	55	g	55½	g
d.° ½ m.	55½	g	—	g
Genua	45½	g	—	g
Livorno	38½	g	—	g
Napels	78	g	—	g
Hamburg	35⅛	g	35 5/16	g
	3 maanden.		**Zigt.**	
Madrid	241	g	—	g
Cadix	243	g	—	g
Sevillië	240	g	—	g
Bilbao	240	g	—	g
Lissabon	40¾	g	—	g
Porto	40¼	g	—	g
Petersb.	167	g	—	g
	6 weken.		**Zigt**	
Weenen	93½	g	--	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort	99¾	g	—	g

Rotterdam ⅛.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 19 October.

HUIDEN. Tot verhoogden doch geheimen prijs werden door de Ned. Handel-Maatschappij bij inschrijving verkocht 1380 Oost-Ind. per Cornelis Smit, 2569 dito en 1017 dito per Burmah, 1792 Buffel per Jonge Jan, 72 dito per Eersteling, 211 dito per Paul Johan, 795 dito per Krimpen a/d Lek en 332 dito per Burmah.

SCHIEDAM den 19 October.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Reval *f* 200 3/m., 146 ℔ Libau *f* 183 cont. *f* 185 6 w., 143 ℔ dito *f* 179 6/w., 145 ℔ Pernau *f* 198 6/w. Gerst, 129 Cours. *f* 170 cont., 129 ℔ Libau *f* 171 cont., 130 ℔ dito *f* 126 cont. *f* 176 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust	*f* 13.75.
JENEVER, „ „ „ „ „	- 19.25.
Amst. proef, „ „ „ „ „	- 20.50.

alles zonder de belasting.

SPOELING, per Ketel . . . . - 0.20.

AMSTERDAM den 19 October.

RIJST. Heden zijn afgedaan 1799 b. ongepelde Carga, aangebragt van Batavia, per Baltimore, tot *f* 4¼ en *f* 6¼.

GRANEN enz. Tarwe bij gerijven als voren: 133 ℔ Jar. b. Pools. *f* 316; 127 ℔ N. Bov. *f* 265; 128 ℔ N. Waard Groet *f* 258. Rogge onveranderd: 125 ℔ Galatz *f* 198; 116, 118 ℔ Petersb. *f* 175, *f* 179; 125 ℔ Pruiss. *f* 200. Gerst en Haver tot vorige prijzen wel te plaatsen. Boekweit in een doen: 117 ℔ Gordijker *f* 186.

ZADEN enz. Koolzaad onveranderd: Op 9 vat Olie te leveren: in Oct. £ 56½, Nov. £ 57. Lijnzaad een doen: 113, 114 ℔ Taganrog *f* 285. Raapolie nagenoeg onveranderd: op 6/w. *f* 35; Vlieg. *f* 33¾; 1 Nov. *f* 33⅝; 1 Dec. *f* 34, 1 Mei *f* 35¼. Lijnolie: op 6/w. *f* 32¼; Vlieg. *f* 31; 1 Nov. *f* 31; 1 Dec. *f* 30¾; 1 Maart, April en Mei *f* 30¾. Hennepolie: op 6/w. *f* 37½. Raapkoeken per 1040 stuks *f* 60 a *f* 64. Lijnkoeken per 104 stuks *f* 9 a *f* 11.

VETWAREN. Zuidzee Traan *f* 33½, Robbentraan *f* 36, Astrakan Traan *f* 31, Oost-Ind. Traan *f* 31, Levertraan Bruine *f* 43, Blanke *f* 54 a *f* 56. — RONDVISCH per 50 N. ℔ *f* 14. — ANSJOVIS. 1859r *f* 7¾, 1858r *f* 8½.

VEE. Kalveren 1ste kwal. *f* 70 a *f* 90, 2de kwal. *f* 60 a *f* 80 en 3de kwal. *f* 50 a *f* 70; Schapen *f* 20 a *f* 26; Varkens 40 a 44 c. per Ned. ℔.

GRONINGEN den 18 October.

GRANEN, ZADEN enz. Bij voortdurende zeer beperkten aanvoer van meest alle Graansoorten was de gesteldheid onzer markt wederom levendig en, met uitzondering van de Boekweit, werden voor meest alle artikelen verhoogde prijzen ingewilligd. N. Tarwe zeer begeerd en weer iets hoogere prijzen besteed: 127 a 130 ℔ Ommel. Roode *f* 8, *f* 8.20 a *f* 8.40, *f* 8.60; 123 a 130 ℔ N. dito dito *f* 7.50, *f* 7.65 a *f* 8.30, *f* 8.45; 123 a 127 ℔ N. Old. dito *f* 7.25, *f* 7.35 a *f* 7.65, *f* 7.75. Nieuwe Rogge bijna niet ter veil; voor Jarige en Pruiss. is 15 a 20 c. meer bedongen: 120 a 123 ℔ Jar. en Pruiss. *f* 6.25 a *f* 6.55, *f* 6.60. Boekweit bij vrij ruimen aanvoer weer 10 c. verlaagd: 113 a 116 ℔ N. Zwarte Zand *f* 4.85 a *f* 5.25. Gerst weder minder aangeboden en zeer begeerd, waardoor op nieuw 10 c. meer met graagte is besteed: 96 a 103 ℔ N. Winter *f* 5.25 a *f* 5.95. Haver in Dikke en Witte Voer 10 c. en de Zwarte Voer 20 c. verhoogd: 75, 78 ℔ Dikke Brouw *f* 3.75, *f* 3.95, *f* 4; 65 a 68 ℔ Witte Voer *f* 3.10 a *f* 3.35; 68 a 72 ℔ Zwarte dito *f* 3.20 a *f* 3.50. Paardenboonen goed prijshoudend, voor redelijke kwaliteit *f* 7 bedongen. Gort ruim prijshoudend: Grove niet ter veil; puik *f* 8.90 a *f* 9.25; Parel per 100 Ned. *f* 11.50, *f* 11.75 a *f* 16.50. Koolzaad algemeen iets hooger gehouden, doch niet veel in omgegaan; voor knap Oostvriesch is *f* 10.90 bedongen. Raapolie *f* 32.25. Lijnolie *f* 31. Raapkoeken *f* 65 en Lijnkoeken *f* 9.50.

LONDEN den 17 October.

SUIKER was gevraagd, vooral zeilende ladingen. Omzet 300 a 350 b. Bengaal tot 38 a 39/6; 500 k. Havana tot 45/ a 47/. Eene lading van 1650 k. Havana n.° 11 tot 25/7½, en eene dito van 1180 k. dito n.° 10 tot 24/3. Geraffin. met matigen handel en vaste prijzen; br. Lumps 49/. — KOFFIJ. Natif Ceylon 58/6. — THEE flaauw en onveranderd. — RIJST gevraagd met vaste prijzen; 2000 b. Rangoon bedongen 7/; 1500 a 1800 b. Bengaal 8/10½ a 9/3; 3300 b. Ballam tot 9/ a 9/3. — SALPETER stil. 300 b. Bengaal zijn verk. tot 36/ a 36/6. — Voor NITRATE betaalde men 15/6. — LIJNZAAD vast. 3500 q. Calcutta zijn afged. tot 46/. — KOOLZAAD 1/ hooger; omzet 6046 q. tot 40/3 a 42/3. — METALEN. Schotsch IJzer 52/. Zink vaster; 50 t. bedongen £ 20.17.6 en 50 t. £ 21. Tin zonder handel. — OLIEN. Lijn- flaauw 28/, te Hull 27/6. Palm- vaster 46/6 a 47/. Terpentijn- stil; Eng. 35/; Amerik. 35/6. — TALK. Men noteert PYC disp. 60/, Oct./Dec. 60/, Dec. 60/, Jan./Maart 60/6.

LONDEN den 18 October.

SUIKER. 321 v. Barbados werden gedeeltelijk verkocht tot 37/ a 45/, 610 v. andere W.-I. tot 35/6 a 39/, 377 k. Havanna tot 38/6 a 41/ en 4519 b. Bengaal gedeeltelijk tot 36/ a 43/6. — KOFFIJ stil. Voor Plant. Ceylon betaalde men 66/ a 78/. — THEE. 9221 k. werden geveild, waarvan 3000 k. verkocht werden tot zeer vaste prijzen. — SALPETER. 500 b. Bombay bedongen 23/6 a 26/6. — INDIGO. Van 1388 k. werden heden 782 k. tot ferme prijzen afgedaan.

ANTWERPEN den 18 October.

KOFFIJ. Wij vernemen den verkoop van 2200 b. St. Domingo; 700 b. Gonaïves; 200 b. Bahia, en 500 b. Santos tot 37 a 38 c. — GRANEN onveranderd; Inlands. Tarwe *f* 11⅜ a *f* 11½; dito Rogge *f* 7¼; Champagne dito *f* 7. Deensch Koolzaad *f* 12¾ a *f* 13. — Van SUIKER zijn 32 k. Havana, en van TERPENTIJNOLIE 100 v. Amerik. zeilende verkocht.

Advertentien.

Voor de bewijzen van deelneming, bij het overlijden mijner Echtgenoote ontvangen, betuig ik, ook namens mijne wederzijdsche Betrekkingen, hartelijken dank.

Rotterdam 20 *October* 1859.

C. A. LEDEBOER.

Heden overleed, na eene kortstondige ongesteldheid van slechts weinige dagen, de Heer WM. ZIKKENHEINER, in den ouderdom van ruim 80 jaren.

Namens Vrienden en Betrekkingen.

Poortugaal 17 *October* 1859.

Uit aller naam,
Cs. VAN DER SIJS.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwdkinderen, mijn geliefde Echtgenoot JAKOB DE JONG, na eene ongesteldheid van zes weken, in den ouderdom van 57 jaar en circa 8 maanden.

Mijnsheerenland 17 *October* 1859.

G. DEN OUDEN,
Wed. J. DE JONG.

Algemeene kennisgeving.

Heden namiddag ten twee ure overleed, na een kortstondig doch smartelijk lijden, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer SIMON KLAPWIJK Bz., in den ouderdom van ruim 49 jaren.

Ik verlies in hem eenen waardigen Echtgenoot, doch wil berusten in den wijzen wil van onzen Hemelschen Vader.

Charlois 19 *October* 1859.

LIJDIA KLAPWIJK,
geboren VERMAAT.

Verzoekende voor Brieven van rouwbeklag verschoond te blijven.

BESTUURDERS van het **Bijbelgenootschap,** Afdeeling *Rotterdam*, zullen op Donderdag den 27 October 1859, des avonds ten 6 ure, door hunnen Medebestuurder, den Wel Eerw. Zeer Geleerden Heer **J. P. MULLER,**

VERSLAG

doen der **Werkzaamheden** gedurende het afgeloopen jaar, en worden alzoo de Leden en Begunstigers met allen aandrang uitgenoodigd dit belangrijk Verslag te willen komen bijwonen.

De Deur aan de Naauwe Kerkstraat zal ten **half vijf** ure voor de Leden en ten **half zes** ure voor een ieder geopend zijn.

De Gezangen, welke gebezigd worden, zullen voortaan UITSLUITEND zijn de **Evangelische Gezangen.**

VOLKS-VOORLEZINGEN.

De **VOLKS-VOORLEZINGEN** van het *Rotterdamsch Departement* der MAATSCHAPPIJ **tot Nut van 't Algemeen** zullen weder, in het aanstaande Wintersaizoen, des **Donderdags Avonds** van 8 tot 9 ure, gehouden worden in de **Kleine Schotsche Kerk,** in de Lombardstraat, en aanvangen den 27sten October 1859.

Mannen, boven de 20 jaren, die verlangen deze Lezingen bij te wonen, en de daarbij uit te reiken Geschriften te ontvangen, moeten zich ter bekoming van **Toegangbiljetten,** mits met schriftelijke opgave van Naam, Voornaam, Woonplaats, Wijk en Nummer, vervoegen in de Kleine Schotsche Kerk, op Donderdag 13 of 20 October e. k., des avonds tusschen 7 en 9 ure.

Namens de Commissie tot het Volks-Onderwijs,

Rotterdam 7 *October* 1859.

Mr. P. F. HUBRECHT,
Lid en Secretaris.

MAATSCHAPPIJ
TOT
Bevordering der Bouwkunst.

VERGADERING der LEDEN van de **Rotterd. Afdeeling,** op Vrijdag den 21 October 1859, des avonds ten 7 ure.

Mededeelingen over het Droogе Dok aan het Nieuwe Diep.

De Leer der Kleuren.

En de Zamenstelling der Fondering van de Brug over den Rhijn bij Kehl.

ROTTERDAM EN GRANGEMOUTH,

in directe verbinding met **GLASGOW,** door het **Forth- en Clyde-Kanaal.**

Voor Passagiers en Goederen.

Het Stoomschip **LOUISE,** Kapitein **P. J. v. d. Grient,** zal van hier naar GRANGEMOUTH vertrekken ZATURDAG 22 dezer, des morgens vroeg.

WANDLUIZEN.

De Ondergeteekende beveelt zich aan tot het **Finaal Verdrijven** van dit **ONGEDIERTE,** zonder aan Huizing, Meubelen of Verw iets te beschadigen en durft zijn Middel vrijmoedig aan te bevelen, zoodat hij aanneemt om alle Huizen, zelfs Kazernen te zuiveren, en eerst eene maand na de Bewerking, als het probatum zal bevonden zijn, Betaling verlangt.

Heeren *Huiseigenaars*, welke hiervan willen bevrijd zijn, zoo *binnen* als *buiten* deze Stad, gelieve zich te adresseren met *franco* Brieven, *Boompjes*, 1—139.

H. DAVERMAN.

TE HUUR,

met primo Februarij aanstaande,

een zeer Net BOVENHUIS,

een riant Uitzigt hebbende op de Rivier de Maas, bevattende Vijf **Kamers, Keuken, Provisiekamer, Droogzolder** met **Meidenkamer** en verder alles wat tot eene solide Woning behoort; voorts een KANTOOR, Twee PAKHUIZEN boven den Hoogsten Vloed, Drie ZOLDERS en ruime OPEN PLAATS; te zamen voor eenen jaarlijkschen Huurprijs van **twaalfhonderd Gulden.**

Reflecterende gelieve zich te adresseren met *franco* Brieven, onder letter F, ter Handelsdrukkerij

J. W. VAN LEENHOFF & ZOON.

SNELVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN ANTWERPEN,
VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN,
met de **STOOMBOOTEN**
TELEGRAAF III & IV,
BEHOORENDE TOT DE SNELSTVARENDE VAN EUROPA.

Deze nieuw expresselijk voor den Vervoer van Passagiers gebouwde Stoombooten, hebben schoon gemeubileerde Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen, hetwelk afgehuurd kan worden.

OCTOBER 1859.

Van ROTTERDAM.		U. M.	Van ANTWERPEN.		U. M.
22 Zaturdag	's morgens	4.30	22 Zaturdag	's morgens	8.30
25 Dingsdag	„	7.30	25 Dingsdag	„	11.—
27 Donderdag	„	8.30	27 Donderdag	's middags	12.—
29 Zaturdag	„	10.—	29 Zaturdag	's morgens	8.30

Den 29 October duurt de reis van Antwerpen iets langer en wordt Tholen en Vosmeer niet aangedaan.

Te ZIJPE wordt voor Zierikzee en Brouwershaven op de heen- en terugreis aangelegd; aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die **van Zijpe naar Zierikzee,** na aankomst der Stoombooten, vertrekt en **van Zierikzee naar Zijpe** in correspondentie op de Stoombooten rijdt.

PASSAGIERS-VRACHTEN.

Eerste Plaats, Paviljoen, ***f* 4.50.** Tweede Plaats, 1e Salon, ***f* 2.50,** Heen en Terug ***f* 4.—** Derde Plaats, 2e Salon, ***f* 1.50.** Heen en Terug ***f* 2.50.** — **Passagiers-Bagage vrij.** Kinderen beneden de 10 jaren **halve Vracht.**

Hollandsch-Belgische Stoomboot-Onderneming.
GOEDERENDIENST

tusschen AMSTERDAM, ROTTERDAM, DORDRECHT, ANTWERPEN en BRUSSEL, met de Stoomschepen **„de Stad Rotterdam"** en **„de Stad Brussel".** Vertrek van ROTTERDAM **wekelijks.**

ROTTERDAM, Boompjes, wijk 1 n.° 21, **VERWEY & Co.,** *Cargadoors-Expediteur.*

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

OCTOBER 1859.

Zaturdag	**22,**	's morgens	**8** ure.	**Donderdag**	**27,**	's morgens	**11** ure.
Dingsdag	**25,**	„	**11** „	**Zaturdag**	**29,**	„	**11** „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.10.—, heen en terug £ 2.5.—.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

De ZALF en PILLEN van HOLLOWAY
hebben weder eene wonderbaarlijke Genezing bewerkt van OPEN BEENEN.

K.... D...., te Buiksloot, had sedert acht en twintig jaren Open Beenen, geheel bedekt met Wonden en wild Vleesch. Zijne Vrienden gaven de hoop op hem ooit te zien genezen, te meer daar de Geneesheeren verklaarden, dat het in zijn gestel lag. Daar hij de uitwerking vernomen had die de **Zalf** en **Pillen** van **Holloway** in zulke gevallen voortbrengen, besloot hij die eens te beproeven, en zie! in weinige weken tijds begon hij reeds veel verbetering in zijnen toestand te ondervinden. Omtrent drie maanden daarin volhard hebbende is hij nu volmaakt genezen, na 28 jaren kreupel en als onherstelbaar te zijn geweest.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **J. M. VAN RENESSE,** Depôthouder te **'s Gravenhage;** aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen,** 244, Strand, en te **New-York,** 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ - 0.80, - 1.85, - 3.00, - 7.05, - 13.85, - 20.95.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
VEILING te AMSTERDAM,

op WOENSDAG 16 NOVEMBER 1859, van:

24004	Kranj. en Kanass.	**JAVA SUIKER,**	liggende	*Aldaar;*
1368	„ „ „	**DITO,**	„	te *Rotterdam;*
3014	„ „ „	**DITO,**	„	„ *Middelburg.*

Amsterdam 19 *October* 1859.

Bij den Boekverkooper W. L. STOELLER, te *Rotterdam*, is voor **30** Cents verkrijgbaar gesteld:

RECEPT EN HANDLEIDING
TOT VERVAARDIGING DER
GROENE PEPERMUNT LIKEUR,
op eene eenvoudige en voor elk begrijpelijke wijze.
Probaat Middel voor Kolijk-, Kramp-, Buik- en Maagpijn
en AANBEVELENSWAARDIG bij
CHOLERA-GEVALLEN,
waarvan de overtuigendste Bewijzen geleverd kunnen worden.

Strekkende de Opbrengst hiervan ten voordeele van de *Werk-Inrigting voor Hulpbehoevende Blinden* alhier.

Het ware te wenschen deze BROCHURE in ieder Huisgezin gevonden werd, daar zij veel **nuttigs** bevat en men hiermede te gelijk een **goed doel** helpt bevorderen.

Openbare Verkooping.

De Notaris *VAN DER WAYFORT*, residerende te Ridderkerk, is voornemens op Woensdag den 26 October 1859, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van **W. Ezerman,** te Rijsoord, gemeente Ridderkerk, te Verkoopen:

1e. Eene Kapitale **BOUWMANSWONING** of **VLASSERSSTELLING** en **GEVOLGEN,** staande en gelegen onder Ridderkerk, aan den Pruimendijk.

2e. Eene goed ingerigte **VLASSERSSTELLING,** met Vier ARBEIDERSWONINGEN en verdere GEVOLGEN, staande en gelegen als voren, aan den Straatweg.

3e. Een **HUIS,** bevattende Zes ARBEIDERSWONINGEN, met LOODSEN en ERF, staande en gelegen als voren, in de Rijsoordsche Straat.

En 4e. Een **HUIS,** bevattende Drie ARBEIDERSWONINGEN, met LOODSEN, WOONKEET en ERF, staande en gelegen als voren.

Breeder bij Biljetten omschreven.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam:	7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage:	9.45 's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam:	8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.:	8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda:	10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam:	10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.:	6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk:	5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.:	7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk:	5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.15, 7.15
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.30, 6.—, 7.45
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.30, 9.45, 11.35, 12.30, 6.50,—
Utr.n.Rott.6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn.
te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van DONDERDAG 20 October 1859, N.° 250.

GEMEENTERAAD

VAN

ROTTERDAM.

Zitting van Dingsdag 18 October.

Deze onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester gehouden openbare vergadering, welke van des avonds half zeven tot tien ure duurde, werd door 31 leden bijgewoond; afwezig waren de heeren *de Critter, Hubrecht, van der Kun, van Oordt, Reuchlin* en *F. van Vollenhoven.*

Nadat de notulen der vorige vergadering waren geresumeerd, deelde de Voorzitter mede, dat de volgende stukken waren ingekomen:

1°, van de commissie van finantiën concept-verordeningen voor de heffing en invordering der schoolgelden van de Zeevaartkundige school. — Ter visie gelegd, terwijl besloten werd deze stukken niet te doen drukken uit hoofde van hunnen eenvoudigen aard.

2°, een nader adres met memorie van toelichting betrekkelijk het Amsterdamsche binnenveer. — In handen gesteld van Burgemeester en Wethouders tot het uitbrengen van een prae-advies.

En 3°, verzoek van een hulponderwijzer op eene der tusschenscholen om ontslag uit zijne betrekking. — Mede gesteld in handen van Burgemeester en Wethouders tot het uitbrengen van een prae-advies.

Daarna werd behandeld de concept-verordening, regelende de invordering der plaatselijke directe belasting.

Van de 21 artikelen, waaruit deze concept-verordening bestond, gaven slechts twee tot eenige belangrijke discussie aanleiding, namelijk de artt. 15 en 20.

Art. 15 luidde dus: „De gemeente heeft voorrang voor deze belasting, onmiddellijk na de privilegiën bij het burgerlijk wetboek of andere wetten verleend, op al de roerende en onroerende goederen van den belastingschuldige."

De heer *Hoffmann* bragt bezwaren tegen dit artikel in het midden. Zijns oordeels had de Gemeenteraad de bevoegdheid niet om nieuwe privilegien in het leven te roepen en berustte de magt daartoe uitsluitend bij de Staten-Generaal. Hij erkende, dat het thans door hem besproken punt tot veel verschil van gevoelen aanleiding had gegeven, maar haalde tot staving van de meening welke hij in deze was toegedaan het door verschillende bekwame regtsgeleerden in het breede ontwikkelde gevoelen aan. — Dat over dit punt, hetwelk tot het opnemen van verschillende breedvoerige artikelen in regtsgeleerde tijdschriften aanleiding heeft gegeven, bij de regtsgeleerde leden van den Gemeenteraad mede weinig eenstemmigheid bestond, bleek al dadelijk, daar eerst de heer de Bruyn en daarna de heer van Reesema het behoud van het artikel verdedigden, waarbij onder anderen werd aangevoerd dat ook het hooger bestuur de zaak niet in den geest van den heer Hoffmann scheen begrepen te hebben, dewijl in de verordening nopens de directe belasting te Amsterdam eene gelijke bepaling voorkwam als in de thans aanhangige concept-verordening was opgenomen, welke bepaling derhalve de goedkeuring van het hooger bestuur had weggedragen. — De heer *Beelaerts van Blokland* daarentegen helde wederom meer tot het gevoelen van den heer Hoffmann over; zijns oordeels pleitte zeer veel voor dat denkbeeld, hetwelk hij in geenen deele hersenschimmig wilde noemen, maar aangezien in de te Amsterdam bestaande verordening eene gelijke bepaling voorkwam als thans hier was voorgedragen, meende hij dat men ook hier kon beproeven of het hooger bestuur zijne goedkeuring aan de bepaling schenken wilde. — De *Voorzitter* zou zich niet mengen in den strijd, welke de zaak ook hier tusschen de verschillende regtsgeleerden had uitgelokt; van de vier heeren regtskundigen welke daarover het woord hadden gevoerd waren toch twee eene geheel andere meening toegedaan dan de beide anderen; hem kwam het derhalve het beste voor de zaak bij stemming uit te maken, weshalve hij voorstelde het amendement van den heer Hoffmann, strekkende om het artikel weg te laten, in stemming te brengen. — Het bleek nu echter dat de heer *Hoffmann* geen amendement van deze strekking wenschte voor te dragen; hij had zijne denkbeelden over de zaak alleen medegedeeld en liet daarna de beslissing geheel aan de Vergadering over. — Het artikel werd daarop in stemming gebragt en aangenomen met 25 tegen 5 stemmen, weshalve de Vergadering zich niet vereenigde met de door den heer Hoffmann voorgestane meening, maar wel met de zienswijze der commissie van finantien, zoodat artikel 15 onveranderd behouden bleef.

Het andere artikel, dat tot breedvoerige debatten leidde, art. 20, luidde dus:

„*a.* Het verzuim van behoorlijke invulling der beschrijvingsbiljetten en het doen van onjuiste opgaven;

„*b*, het verzuim van de beschrijvingsbiljetten in te vullen of te onderteekenen hoewel de belastingschuldige kan schrijven;

„*c*, het verzuim van aangifte zoo geen beschrijvingsbiljet is toegezonden;

„*d*, het verzuim van aangifte door hen, die zich in den loop van het belastingjaar in de gemeente hebben gevestigd of om andere reden belastingschuldig zijn geworden, en

„*e*, het weigeren van toegang aan de schatters tot de woningen en de daartoe behoorende gedeelten, welke in de termen vallen van splitsing en schatting,

„wordt als poging tot ontduiking dezer belasting gestraft overeenkomstig art. 271 en 273 der gemeentewet."

Wederom was het de heer *Hoffmann* die den strijd tegen dit artikel opende, maar dit maal met beter succes. Hij betoogde dat, met het oog op de geringheid van vele der overtredingen, de daartegen bedreigde geldboeten veel te hoog waren; zoo zou iemand die verzuimde het nommer van zijn huis behoorlijk in te vullen en *f* 500 belasting moest betalen, voor dit verzuim eene geldboete van *f* 500 moeten voldoen enz. Zijns oordeels waren de artikelen 271 tot 273 der gemeentewet hier niet van toepassing en waren die alleen op verbruiks-belastingen toepasselijk, en zulks niet alleen blijkens de bewoordingen dier artikelen zelve, maar ook op grond van het verhandelde ten aanzien dier artikelen bij de vaststelling der gemeentewet. Hij wilde derhalve dat art. 20 uit de verordening zou worden weggelaten en dat door den Raad eene afzonderlijke strafverordening zou worden gemaakt, waarbij straffen werden gesteld op de verzuimen enz. in art. 20 van het concept opgesomd. — De heer *de Bruyn* antwoordde, dat de commissie van finantien de bepaling in de verordening had opgenomen, opdat men een wapen in handen zou hebben tegen onwilligen; het sprak echter wel van zelve dat daarvan alleen in geval van nood gebruik zou worden gemaakt. Wat nu de bewering betrof, dat de artt. 271—273 der gemeentewet hier niet van toepassing zouden zijn, hij kon deze zienswijze van den vorigen spreker niet deelen, wat hij nader uiteenzette. Hij meende dat ook de Hooge Raad eene beslissing had genomen in den geest van het door hem voorgestane gevoelen en in de te Amsterdam bestaande verordening waren de bestreden bepalingen ook opgenomen. — De heeren *Schadee*, *Bichon van IJsselmonde* en de *Voorzitter* verklaarden de meening van den heer Hoffmann ten deze te zijn toegedaan, waarbij de eerste deed uitkomen dat er moeijelijk waarborgen gegeven zouden kunnen worden dat alleen in geval van nood tegen onwilligen van deze bepalingen der verordening gebruik zou worden gemaakt. — De heer *de Bruyn* verklaarde daarop dat de commissie, nu het artikel zoo sterke tegenkanting vond, niet zou volharden bij haar eenmaal uitgesproken gevoelen; hij meende echter nog in haar geheel te moeten mededeelen de uitspraak van den Hoogen Raad in den geest der door de commissie aanvankelijk voorgestane meening, van welke uitspraak hij straks gewag had gemaakt. Het doel, dat de commissie beoogde, was echter alleen eene behoorlijke inning der belasting te verzekeren, en de commissie gaf toe dat zulks zeer goed bij eene afzonderlijke strafverordening zou kunnen geschieden. — Door den heer *Schadee* werd nu echter de bedenking geopperd, of hier eene strafverordening wel van pas zou zijn; in politie-zaken konden strafverordeningen worden gemaakt, maar het kwam hem twijfelachtig voor, of zulks wel in belastingzaken mogelijk wezen zou; nadat hierover eene korte gedachtenwisseling had plaats gehad, waarbij door den heer *de Bruyn* een tegenovergesteld gevoelen ontwikkeld werd, verklaarde de heer *Schadee* zich gaarne bereid met zijne medeleden der commissie voor de strafverordeningen de zaak te overwegen, wanneer zulks de wensch der Vergadering was.

Art. 20 werd alsnu in stemming gebragt en *met algemeene stemmen verworpen*, waarna bij acclamatie besloten werd, de commissie voor de strafverordeningen uit te noodigen te overwegen of eene strafverordening zou kunnen worden vastgesteld tot verzekering der behoorlijke inning van de plaatselijke directe belasting.

Zoo als wij boven reeds zeiden, gaven, behalve de artt. 15 en 20, de overige artikelen der verordening geene aanleiding tot belangrijke discussie. Wel had evenwel bij de meeste der overige artikelen eenige woordenwisseling plaats schier uitsluitend de redactie betreffende, ten gevolge waarvan vele artikelen dan ook nog eenige wijziging van redactie ondergingen.

Toen al de artikelen waren afgehandeld herinnerde de *Voorzitter* dat het cijfer der belasting nog bepaald moest worden; sommigen waren van meening dat zulks 2, anderen dat het 2½ en weer anderen dat het 3 ten honderd moest beloopen. Eerst na de behandeling der gemeente-begrooting van 1860 zou dit cijfer met meerdere juistheid bepaald kunnen worden, doch eene voorloopige beslissing ten deze was zeer wenschelijk, wilde men de zaak der plaatselijke directe belasting ten behoorlijken tijde geregeld zien, weshalve de Voorzitter voorsloeg, thans in art. 4 der verordening regelende het bedrag en de grondslagen dier belasting in te vullen dat die belasting hoogstens 3 ten honderd zal bedragen, terwijl dan na de afhandeling der begrooting het cijfer nader vastgesteld zal kunnen worden; men mogt verwachten dat deze bepaling bij Gedeputeerde Staten geen bezwaar ontmoeten zal, dewijl in art. 1 der verordening staat uitgedrukt, dat de belasting wordt geheven tot een bedrag van hoogstens *f* 400,000. — De heer *van der Hoop* gaf als zijne persoonlijke meening te kennen, dat het voldoende zal zijn de belasting op 2½ ten honderd te bepalen, maar juichte het voorstel des Voorzitters inmiddels van harte toe. — Dat voorstel werd daarop in stemming gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

In verband met het in eene vorige vergadering besprokene deed de *Voorzitter* vervolgens het bepaalde voorstel, zoowel de verordening regelende het bedrag en de grondslagen der plaatselijke directe belasting als die regelende de invordering derzelve aan eene eindstemming te onderwerpen, welk voorstel bij acclamatie goedgekeurd werd.

Gezegde eindstemming had terstond daarop plaats en had tot resultaat dat beide verordeningen met 22 tegen 8 stemmen werden goedgekeurd; tegen stemden de heeren *J. van Vollenhoven, Rueb, Bichon van IJsselmonde, Hoffmann, Sander, Löhnis, Roest van Limburg* en *Hoynck van Papendrecht.*

Ten slotte werden nog in overweging genomen de concept-verordeningen tot gewijzigde heffing en invordering eener belasting op het gedistilleerd, strekkende om het verband te bewaren met de gewijzigde heffing bij het Rijk. Deze verordeningen gaven tot geene noemenswaardige discussie aanleiding en werden bij acclamatie goedgekeurd.

De zitting werd daarna gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

VOORLOOPIG VERSLAG

omtrent het **Wetsontwerp** *tot wijziging der tariven van de accijnsen op den* **Turf** *en de* **Steenkolen.**

Bij Koninklijke boodschap van 20 september jl. werd der Kamer aangeboden een wetsontwerp tot wijziging der tariven van de accijnsen op den turf en de steenkolen. Het daarop gevolgde onderzoek in de afdeelingen gaf aanleiding tot de volgende beschouwingen en bedenkingen.

§ 1. Op de vraag, of het tijdstip der aanbieding van dit voorstel gelukkig gekozen mag geacht worden, werd vrij algemeen een ontkennend antwoord gegeven. De meerderheid althans der leden die aan het onderzoek deel namen gaf als hare meening te kennen, dat de tijd voor alsnog niet aangebroken schijnt om met betrekking tot de belasting op de brandstoffen eenige beslissing te nemen. Men bragt daarbij in herinnering, dat ten verleden jare nog de Regering de wenschelijkheid, ja de noodzakelijkheid der afschaffing van dezen accijns vasthield, en dat de groote meerderheid uit deze Kamer, blijkens het Voorloopig Verslag van den 30 december des vorigen jaars, die afschaffing toejuichte, waarop jaren lang in het algemeen belang, zoowel als ter bevordering van fabriekmatige nijverheid en ontginningen, met zoo groote kracht en zulke klem van redenen was aangedrongen, dat vrij algemeene eenstemmigheid daaromtrent mogt gezegd worden te heerschen. Men betoogde, dat ook ten gevolge van de laatste uitbreiding der vrijdommen de bezwaren, aan de heffing van die belasting klevende, in geenen deele de wenschelijkheid van hare opheffing hebben verminderd. Men noemde het onwederlegbaar dat in dezen stand der zaak deze accijns aangewezen is als de eerste, welke uit de rij der belastingen moet verdwijnen. En men kon bij deze eenstemmigheid tusschen Regering en Vertegenwoordiging de uiting van een zeker gevoel van teleurstelling niet bedwingen, hetwelk onwillekeurig bij de kennisneming van dit onverwachte voorstel der Regering opwelde. Immers valt het niet te betwijfelen dat door den ijver, waarmede deze wijziging in de heffing onder de *eerste* voordragten wordt aangeboden, en vastgeknoopt aan de aanhangige plannen van aanleg van werken van algemeen nut, de Regering zich los wenscht te maken van hare vroegere bedoelingen, en dat door de daarbij beoogde gelijkstelling dezer belasting met andere, welke als blijvende middelen tot aanvulling van 's Rijks schatkist bestemd zijn, dit wetsontwerp het karakter krijgt van bestendiging van het bestaande, met al de belemmeringen voor de nijverheid aan de heffing verbonden. Het schijnt zelfs in de bedoeling der Regering te hebben gelegen, dit bepaaldelijk te doen uitkomen, in dat gedeelte der Memorie van Toelichting, waar sprake is van het vroeger uitstel der behandeling van het in de vorige Zitting aanhangige ontwerp tot afschaffing van den accijns op gronden van staatkundigen aard, welke echter sedert plaats zouden gemaakt hebben voor nieuwe gronden van uitstel, gelegen in de onraadzaamheid van vermindering der inkomsten van het Rijk terwijl het voornemen bestaat om de jaarlijksche uitgaven ten behoeve van spoorwegen en andere werken zoo aanzienlijk te vermeerderen. Uit deze mededeeling toch vloeit de gevolgtrekking voort, dat, zoo het moet vaststaan dat aan die afschaffing niet mag gedacht worden zoolang deze werken aanzienlijke offers vorderen, dan ook wel deze vrij algemeen veroordeelde belasting voor eene lange reeks van jaren behouden zal moeten blijven.

Uit *tweederlei* oogpunt achtte men zich geroepen deze beschouwing te bestrijden en het voorstel ontijdig te noemen. Vooreerst toch is het niet geheel onmogelijk, dat de aanhangige plannen omtrent den aanleg van werken van algemeen nut hunne verwezenlijking niet zoo onverwijld bereiken. Niet alleen deze Kamer zal immers daarover nog te beslissen hebben, maar ook de andere tak der Vertegenwoordiging moet daaraan zijne goedkeuring hechten alvorens zij eindelijk de bekrachtiging des Konings kunnen erlangen. In een en ander is reeds grond genoeg voorhanden om eene beslissing met betrekking tot den accijns op de brandstoffen op dezen oogenblik ongeraden te doen voorkomen en om integendeel den status quo der zaak te behouden, totdat van het aanvankelijk slagen der hangende plannen zal zijn gebleken. Doch ook wanneer de bestaande voornemens met betrekking tot den aanleg van werken van openbaar nut in allen deele mogten bekroond worden met de uitkomst welke de Regering zich voorstelt, en dien ten gevolge een aanzienlijk deel der jaarlijksche inkomsten voor eene reeks van jaren zal geabsorbeerd worden, blijft nog de vraag ter beantwoording over, of desniettemin de afschaffing dezer belasting niet bereikbaar zal zijn zonder vermindering der inkomsten. Verscheidene leden waren van oordeel, dat een ernstig onderzoek omtrent de doelmatigheid van verplaatsing van lasten, of ook het opsporen van nieuwe of het verbeteren van bestaande bronnen van inkomsten leiden zullen tot de overtuiging, dat het tekort, hetwelk uit de afschaffing dezer belasting is te wachten, langs andere wegen ware aan te vullen. Zoo werd met name de opbrengst der suikerbelasting als voor verhooging vatbaar aangewezen bij eene betere berekening der restitutie bij uitvoer; terwijl anderen in herinnering bragten de in hun oog jaarlijks terugkeerende noodelooze uitgaaf van eenige tonnen gouds voor verzekering bij den overvoer der Oost-Indische producten. Nog op andere bronnen werd gewezen, die de middelen rijker zouden kunnen doen vloeijen, waardoor men in staat zou kunnen gesteld worden om het zoo zeer gewenschte doel te bereiken, volkomen in overeenstemming met het denkbeeld, dat zoowel in de laatste Troonrede als bij hare beantwoording door deze Kamer heeft voorgezeten, om namelijk bij wijziging van het belastingstelsel zorgvuldig te letten op het behoud van het evenwigt tusschen de uitgaven en de inkomsten, en om voorloopig aan geene verandering in dat stelsel gevolg te geven, welke eene vermindering der gewone inkomsten zoude te weeg brengen. In deze verwachting zou het, huns inziens, geraden zijn, voor alsnog geenerlei wijziging in het bestaande te brengen, maar het onderzoek en gemeen overleg omtrent deze aangelegenheid tot gelegener tijd uit te stellen.

De leden, die op deze gronden een uitstel aanprezen, schenen voornamelijk door het verschil in de wijze van heffing dezer belasting, daarop den stempel van een tijdelijk bestaan te willen drukken.

Ook uit anderen hoofde noemden enkelen deze voordragt ontijdig. Zij vonden noch de vermindering op den buitenlandschen turf, noch die voortvloeijende uit den veranderden maatstaf van heffing in dezen oogenblik genoegzaam geregtvaardigd, en betwijfelden de raadzaamheid eener verstoring van de in sommige gemeenten tot nog toe gevolgde heffing van den gemeentelijken accijns bij wijze van opcenten op het bedrag van den Rijks accijns, waartoe de herziening der tariven hun voorkwam alligt te kunnen leiden.

Evenwel waren er ook leden, die hunne volle goedkeuring aan de voorgestelde wijziging schonken. Met de Regering overtuigd zijnde dat er aan geene afschaffing van eenige belasting te denken valt, nu zulke hoogst aanzienlijke sommen jaarlijks tot andere doeleinden bestemd worden, zagen zij geenen grond, waarom deze belasting in de wijze van heffing, te haren opzigte te betrachten, niet aan de overige zoude gelijk gesteld worden. Mogten onverhoopt de aanhangige plannen omtrent werken van openbaar nut niet in allen deele gelukken, de gelegenheid om tot de afschaffing van dezen accijns terug te keeren zou evenzeer openblijven na de aanneming van dit wetsontwerp, hetwelk op zich zelf beschouwd daartegen geene nieuwe belemmeringen opwerpt. Het zou alsdan tevens een onderwerp van discussie moeten zijn, of niet in de eerste plaats de hand behoort geslagen te worden aan de verbetering der gemeentelijke finantien.

§ 2. Een tweede punt van overweging is geweest de mogelijkheid om, bijaldien de accijns op de brandstoffen niet, hetzij zonder, hetzij met een æquivalent ware af te schaffen, eene andere wijze van heffing toe te passen, waardoor eveneens uit den weg geruimd worden de veelvuldige bezwaren tegen de ongelijkmatige werking der bestaande wetsbepalingen en de velerlei belemmeringen, daaruit voor de industrie en de ontginningen voortvloeijende. De aandacht werd gevestigd op de heffing bij admodiatie, zoo als zij in Limburg en twee districten van Zeeland met goed gevolg wordt toegepast, en de vraag, of dit middel ook voor de noordelijke provincien niet toepasselijk ware, aan de Regering als een punt van onderzoek voorgedragen.

Inzonderheid voor hen, die aannemen, dat sedert de uitbreiding der vrijdommen het kwaad voor de industriële ontwikkeling en de concurrentie met het vreemde fabricaat niet zoozeer ligt in de belasting zelve, als in de kostbare formaliteiten waarmede de heffing gepaard gaat, moest het middel van admodiatie, dat vrije beweging van brandstoffen toelaat, eene aanlokkelijke zijde hebben. Als een voorbeeld van de overdreven kostbaarheid, onder anderen van de verificatie bij den inslag van turf, werd gewezen op de omstandigheid, dat voor de lossing van eene lading turf — welke in den regel 1000 ton inhoudt — aan de surveillerende ambtenaren volgens tarief *f* 1.50 moet worden uitbetaald, terwijl de accijns niet meer bedraagt dan *f* 1.40. Veelal wordt zelfs bij accoord door fabrikanten in eens af *f* 2 per lading gegeven, waardoor de verhouding tusschen accijns en perceptiekosten nog meer verbroken wordt. Deze kosten welke, ook met het oog op art. 269 der gemeentewet, niet billijk mogen heeten, zouden dan vervallen, en daardoor eene aanleiding te meer tot het plegen van ongeoorloofde handelingen weggenomen zijn. In dit opzigt strekt de admodiatie tevens tot bevordering van zedelijkheid.

Maar ook in het oog van hen die naar volkomene vrijmaking der industrie streven, is dit middel zeer aanbevelenswaardig. Daarmede toch zal het mogelijk zijn, haar onmiddellijk te ontheffen, ook van het geldelijk bezwaar uit den accijns zelven voortvloeijende. En zal deze verligting aan alle fabrieken nieuw leven bijzetten, zij zal vooral in het belang zijn van die ondernemingen, voor welke de brandstof eigenlijk grondstof mag heeten. Ten bewijze van het drukkende van den turfaccijns werd aangevoerd, dat er fabrikanten zijn aan te wijzen, die jaarlijks aan $\frac{1}{20}$ van den accijns en toezigtloon circa *f* 300 betalen, hetgeen gelijk staat met ongeveer 2½ maal het door hen verschuldigde patentregt; welk regt op zich zelf reeds hoog opgevoerd mag heeten. Bovendien kan het aan geene tegenwerping onderhevig zijn dat, sedert het beginsel van bescherming uit onze handelswetgeving is verdwenen, zoowel billijkheid als staatsbelang vorderen, dat de nijverheid van deze belasting zoo spoedig mogelijk geheel worde ontslagen. Eene andere voordeelige zijde van het stelsel van admodiatie is, dat daarmede ook gelijkelijk het particulier verbruik ontheven kan worden, door trapsgewijze verlaging van den aanslag.

Met deze en andere gronden, meermalen ter aanprijzing van de geheele afschaffing van dezen accijns aangevoerd, werd de wenschelijkheid der toepassing van het stelsel van admodiatie ondersteund. Eenige leden wilden bovendien vooral doen uitkomen, dat het stelsel, evenzeer als de afschaffing der belasting zelve, gunstigen invloed zal uitoefenen op de ontginning van veengronden, zoowel hooge als lage. Het is bekend, dat door de werking der wetten op den turfaccijns tegenwoordig uitsluitend de verveeners op groote schaal werken kunnen. De bestaande bepalingen stichten voor dezen als het ware een monopolie en maken het den kleinen grondeigenaar nagenoeg onmogelijk, zijn stukje land af te veenen. Vervalt door dit hoofdgeld het zamenstel van voorzorgbepalingen, de gelegenheid wordt ook dezen eigenaar geopend om zijn erfje te ontginnen en tot productiven grond te herscheppen. Evenzeer meende men dat door het wegvallen van het verschil in belasting tusschen turf uit lage en hooge veenen het droogleggen van plassen zal worden bevorderd. De uitmaling toch wordt in vele lage veenderijen moeijelijk gemaakt

door de omstandigheid, dat in de geveende plassen groote stukken slecht of minder bruikbaar veen gevonden worden. Zoolang dit veen veel hooger belast blijft dan de gelijke soorten uit de hooge veenen, zullen deze stukken blijven liggen, en daarnevens ook ongebruikt blijven de onder water liggende landen, wier eigenaren niets liever verlangen dan de handen aan het werk te slaan om uit hunne plassen beteelbaren grond te voorschijn te brengen. Het onregtmatige onderscheid, dat in der tijd gemaakt is om eensdeels de afveening der hooge veengronden te bevorderen, anderdeels de uitbaggering van lager liggende streken tegen te werken, moge zijn doel bereikt hebben, maar het heeft voorzeker niet gestrekt tot bevordering van landaanwinning in lager liggende streken, veeleer haar tegengewerkt.

Eenige leden hechten aan dit punt zooveel gewigt, dat zij selfs der Regering in ernstige overweging wilden geven, om, zoo zij zich niet vereenigen mogt met het denkbeeld van uitbreiding der admodiatie over de noordelijke provincien, dit wetsontwerp alsnog te benuttigen om, door gelijkstelling der belasting van den turf uit hooge en lage veenderijen en door heffing in verhouding tot de waarde, de aangewezen belemmering op te heffen en den smet weg te nemen, die op dit onderdeel onzer wetgeving kleeft van voor eigen landgenooten in hunne industrie met ongelijke maat te meten. Als aanmoediging schijnt ook de vervening van hoogere veenen het onderscheid in de belasting niet meer te behoeven, nu de productie van turf uit het hooge veen gestegen is van 10 millioen tot 26 millioen tonnen.

Tegenover deze beschouwingen stond het gevoelen, dat het toepassen der admodiatie voor het geheele Rijk niet anders dan tot groote ongelegenheden leiden zou. Deze heffing is eigenlijk eene directe belasting bij wijze van hoofdgeld. De bezwaren, welke de omslagen vergezellen, zijn zooveel in de laatste tijden van te algemeene bekendheid geworden, dan dat men het raadzaam zou kunnen achten hen te vermeerderen. Of toch de heffing voor de gemeente dan wel voor het Rijk geschiedt, zal voor den belastingpligtige om het even zijn. Zelfs in Limburg, waar, wegens de bijzondere gesteldheid des Lands, eene andere heffing niet [illegible]mogelijk is, [illegible] waar in verhouding tot de gezamenlijke opbrengst der belasting de ingezetenen eenig voorregt genieten, rijzen daartegen wel eens klagten op. Het zou bovendien ook nog te bezien staan, of een matige omslag, welke altijd toch vrij wat hooger dan die in Limburg zoude moeten zijn, een inkomen aan den Staat zouden verzekeren, gelijkstaande met de tegenwoordige opbrengst van dezen accijns. En zoo dit onverhoopt bleek het geval niet te zijn, welke schromelijke gevolgen zouden er niet voor 's Lands finantien ontstaan, wanneer voor een aantal jaren eenige millioenen voor daar te stellen werken verbonden zullen wezen! [illegible] de inning [illegible] blijven dat de admodiatie, zoo zij hoog opgevoerd moet worden, met bezwaren gepaard gaat en alsdan voor groote huisgezinnen vergelijkenderwijze drukkender is dan voor kleinere. [illegible] deze in [illegible] van den tijd, waarop men [illegible] [illegible] van den invloed der voorgenomen werken op de finantien kan hebben, is de eenige voorzigtige weg [illegible] worden.

In antwoord hierop werd evenwel aangevoerd, dat in de noordelijke provincien het hoofdgeld geene onbekende zaak is. Integendeel schijnt dit middel in vele streken gewild te zijn. [illegible] enkele gemeenten drukkend wezen, de groote meerderheid der ingezetenen, en bezwaal de nijverheid, zullen er door gebaat worden. Met betrekking tot Limburg werd nog beweerd, dat er aan geene bevoorregting gedacht kan worden, wanneer men in het oog houdt dat daar in het algemeen niet die welvaart heerscht, welke in de noordelijk liggende provincien gevonden wordt, en de opbrengst der belasting er mitsdien in verhouding tot de bevolking niet gelijk kan staan met die in de noordelijke provincien. Dat de admodiatie daar klagten uitlokte mogt met ernst betwijfeld worden, te meer omdat die wijze van heffing daar inheemsch is, groote gemakkelijkheid in de inning der belasting medebrengt en tot verligting strekt der mingegoede klassen. De heffing bij collecte zou daar ook niet mogelijk zijn met het oog en op de ligging des Lands en op het veelvuldig gebruik der kolen van Kerkrade, welke, wegens hare mage[illegible] gehalte, niet onder de basis der vigerende accijnswetten op de brandstoffen zouden kunnen vallen.

§ 3. Een ander denkbeeld, waarop sommigen de [illegible] wilden vestigen, was de vermindering van den accijns met intrekking van de vrijdommen. Het stelsel der vrijdommen achtten zij verkeerd, en eene lage algemeene belasting meer aanbevelenswaardig. Reeds vóór de wet van 12 augustus 1857 (Staatsblad n.° 100) waren de vrijdommen voor den turfaccijns gestegen tot bijna de helft van het verbruik. Door het wegvallen van de kosten dezer bijzondere surveillance zou thans welligt [illegible] worden teruggebragt. Bij de steenkolen moge minder bezwaar bestaan, omdat die hier te Lande niet worden voortgebragt, voor den turf geldt dit echter in verdubbelde mate.

§ 4. Het behoeft eindelijk nog naauwlijks vermelding, dat tegenstanders van het beginsel van ineensmelting der opcenten met den accijns, nedergelegd in de wet van 15 mei 1859, zich ook uit dien hoofde niet met dit ontwerp konden vereenigen. Nieuwe ontwikkeling der ten verleden jare voor hun gevoelen aangevoerde gronden achtten zij thans volkomen overbodig. De toen gehouden gedachtenwisseling is nog te levendig in het geheugen, dan dat zoodanige vernieuwde ontwikkeling thans noodig zou zijn.

Art. 1. Bij de overweging van dit artikel kenmerkten zich driederlei meeningen.

Er waren leden, die zich, met het oog op de reeds in sommige grensstreken gevestigde mededinging van buitenlandschen turf, tegen elke verlaging van den accijns verklaarden. Er werd bijv. op gewezen, dat turf uit Belgie in de zuidelijke provincien concurreerde tegen die uit onze hooge veenderijen, ten gevolge van de hooge kosten op het vervoer van dezen turf uit het noorden vallende.

Andere beweerden, dat er wel gereduceerd kan worden, maar niet in die mate als thans wordt voorgesteld, wil men het gebruik van inlandschen turf in de Limburgsche, Noordbrabantsche en Overijsselsche grensstreken niet verdrongen zien.

Velen echter konden deze bepaling, op zich selve beschouwd, toejuichen, als een geheel uitmakende met het vigerend handelsstelsel en als in het belang der inlandsche nijverheid. Moge het waar zijn dat in het zuiden des Lands de mededinging van den Belgischen turf tegen den inlandschen ruimer dan thans zal wezen, dit is in het belang van den consument en van de fabrieken. Maar men vergete ook niet, dat niet al de daar verbruikte turf uit het noorden wordt aangevoerd, en dat in Noordbrabant zelfs veenderijen gevonden worden. Zelfs wenschten eenige leden eene ruimere reductie met [illegible]. In het voorgedragen cijfer van belasting bleef, hun inziens, nog altijd eene met volkomen verbod van invoer gelijkstaande bescherming voor de mindere turfsoorten gelegen, aangezien met dit regt deze mindere soorten [illegible] den vreemde niet zonder verlies kunnen worden ingevoerd.

Art. [illegible] Sommige leden vonden in dit artikel [illegible] leiding om nog eens duidelijk te doen uitkomen [illegible] aanzienlijk deze belasting is. De prijs der [illegible] te Luik is, volgens hun zeggen, ongeveer *f* [illegible] 100 mud. De belasting, op *f* 45.50 gesteld wordende, zal dus nog altijd nagenoeg 100 per cent der natuurlijke waarde van het product bedragen.

Art. [illegible] Men [illegible] bepaling [illegible], [illegible] de herziening der tariven zal moeten plaats gevonden hebben. Het zoude wenschelijk zijn, dezen zoo kort mogelijk te stellen.

Aldus vastgesteld bij de commissie van rapporteurs den 14 october 1859.

VAN DER LINDEN.
VAN HEIDEN REINESTEIN.
VAN VOORTHUYSEN.
BETS.
KINGMA.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.